eskikitaplarim.com

enginel

ANITI DİKİLEN SİNEK

Sinekler arasındaki bu olay, o büyük kentin, yüksek yapıların çok sıkışık bulunduğu bir bölgesinde geçti. Orada çok katlı bir konut vardı. Bu konutun en alt katı, çok az güneş alan bir evdi. Bu evin yarısı, yerden aşağıdaydı, toprağa gömülüydü. Dar sokağın iki gecesinde çok yüksek yapılar, bu bodrumdaki eve güneş ışınlarının girmesini engellerdi. Bu yüzden o eve sabah aydınlığı geç gelir, ama akşam karanlığı erkenden basardı.O bodrum katındaki evde üç kişilik bir aile otururdu: Anne, baba ve oğul. Anneyle baba, ikisi de işde çalışıyordu. Oğul, ortaokula yeni başlamıştı.Anlatacağımız olayın geçtiği gün, o akşam saatinde, anne de, baba da daha işlerinden dönmemişlerdi. Oğul da okuldan gelip ders çalışmış, yorulmuştu.Çalıştığı ders kitabını masa üstünde açık bırakıp,annesiyle babası eve dönünceye dek oyun oynamak için dışarı çıkmıştı. Evde insan yoktu, ama karasinekler vardı.Günün o akşam saatinde dışarısı aydınlık, evin içiyse yarı karanlıktı. Bilindiği gibi karasinekler karanlıkta uçamazlar. Hava aydınlanıncaya yada bir ışık yanıncaya dek oldukları yerde kalırlar. Evin içi yarı karanlık olduğu için, içerdeki sinekler de uçuşmuyorlardı. Yalnız bir genç karasinek vardı, o durmadan dışardaki aydınlığa çıkmak için uçuyor, ama pencere camına çarpıp kalıyordu. Ama yine de camın öte yanına geçmek için çaba harcıyordu. Cama çarptıkça hiç yılmıyordu. İstenci güçlü bir sinekti. Uçup uçup pencere camına çarpıyor, camın üzerinde dolaşıyor, oralarını inceliyor, nasıl dışarı çıkıp aydınlığa kavuşabileceğini araştırıyordu.Öteki sinekler, yaşlı, bilgili, deneyimleri de zengin sineklerdi. Uçup uçup boyuna cama çarpan genç sineğe,— Boşuna uğraşma, çıkamazsın... dediler. Genç sinek,— Ama ben, bu karanlık yerde hapsolup kalamam. Baksanıza, öteleri aydınlık. Ben de aydınlığa gitmek istiyorum... dedi.Bir yaşlı sinek dedi ki:— İkide bir çarptığın şeyin ne olduğunu anlaya-madın mı hâlâ? Ona cam denir. Cam, saydamdır. Bir yanından öte yanı görünür. Bir yanından öte yanı göründüğü için de, senin gibi genç sinekler onu yok sanır, boyuna çarparlar.Genç sinek, yaşlı sineklere şu yanıtı verdi:

eskikitaplarim.com

— Eskiden camın ne olduğunu bilmiyordum. Ama başımı vura vura, kanatlarımı çarpa çarpa, camın ne olduğunu ben de öğrendim.Bunu söyledikten sonra, yarı karanlık odanın içinde, havada bikaç daire çizip hız aldı ve birden ok gibi uçup yine pencere camına çarptı.Yaşlı sineklerden biri ona şöyle dedi:— Camın ne olduğunu biliyorsun, ne diye boyuna cama çarpıp duruyorsun? Nasıl olsa camı delip çıkamazsın. Boş yere kendini bitireceksin.Başka sinekler de , o genç sineğe, camı delemeye-ceğini anlatmaya çalıştılar:— Kendine yazık ediyorsun... Çarpıp durma, bir yerin sakatlanacak. Gel, sen de bizim gibi, şuralarda beğendiğin bir yere kon, orda dinlen sabah olana dek.Genç sinek, yine,— Ben, dışarısı aydınlıkken bu karanlıkta kalamam... dedi.Bir yaşlı sinek de,— Nasıl olsa geceleyin her yer kararınca karanlıkta kalacaksın... dedi.Genç sinek de,— Evet ama, her yer kararınca başka umarımız kalmaz, dedi, oysa şimdi dışarısı aydınlık.Bunu söyledikten sonra belki yüzüncü kez hızla cama çarptı.Yaşlı sineklerden o zamana dek hiç konuşmaya katılmamış olan biri, genç sineğe, — Sana acıyorum, dedi, camın öte yanma geçemeyeceğini bile bile, ne diye kendini cama çarpıp duruyorsun?O atak, genç sinek,— Ama umudum var, dedi, benimkisi bir umut... Dışarısı aydınlık kaldıkça bende bu umut sönmez.— Ama camın ötesine geçemezsin. Bu olanaksız.— Biliyorum, geçilmez... Ama ya bir yolunu bulup geçersem...Çok sinirlenen bir yaşlı sinek,— Geçilmez, aptal! diye bağırdı. Genç sinek,— Öyleyse ışık nasıl geçiyor camdan? diye sordu. O yaşlı sinek,— Sersem, sen bir sineksin, ışık değilsin ki... Yoksa kendini ışık mı sanıyorsun, budala! diye bağırdı.Başka birçok bilmiş sinek de,— Işık camdan geçer ama, ses geçmez... dedi. Genç sinek yine direndi:— Varsın olsun... Ben yine de aydınlığa gitmeyi deneyeceğim.Bunu havada söyledikten sonra, cama öyle hızla çarptı ki, çarpmanın etkisiyle pencerenin alt pervazına düştü. Orada incecik ayaklarıyla, gövdesine masaj yaparak, kanatlarını düzelterek, kendisini tedavi etti.Sonra uçtu, uçtu, yine hızla cama çarptı.Bir yaşlı sinek,— Son kez sana söylüyorum, dedi, dışarı çıkamazsın. Boşuboşuna kendini zedeleme, incitme...Genç sinek,— Sanki siz, aydınlığa çıkmak için uğraşmıyorsunuz da ne yapıyorsunuz? Hiç... Konduğunuz yerlerde pinekleyip duruyorsunuz. Ben sizin gibi pinekleyeceğime, hiç olmazsa bir çıkış aramak için umutla çırpmıyorum. Pineklemekten çok daha iyidir benim yaptığım. Karışmayın bana...Yaşlı sinekler, bu dikbaşlı, söz anlamaz genç sineğe öğüt vermekten vazgeçtiler. Çünkü, ne söyleseler anlamayacaktı bu kalın kafalı sinek... Onlardan kimisi, bu genç sineğin aptal, kimisi de deli olduğunu-nu düşünüyordu. Varsın başını çarpıp dursundu sert cama... Nasıl olsa biraz sonra dışarısı da kararacak, konduğu yerde sabah aydınlığını bekleyecekti uçmak için...Genç, atak ve umutlu sinek, durmadan camın ötesindeki aydınlığa varmanın bir yolunu aramaktaydı. Hiç yılmıyor, umutsuzluğa kapılmıyordu. Bir ara, bu evin çocuğunun az önce ders çalıştığı masaya kondu. Çocuğun ders çalıştığı kitabı açık duruyordu. Genç sinek, her şeyi öğrenmeye çok meraklı olduğu için, okumasını öğrenmişti. Açık duran sayfayı okumaya başladı. Kitabın o sayfasında ışık anlatılıyor, ışık üstüne bilgi veriliyordu. Ama bu bilgi, oldukça eğlenceli anlatılıyordu. Örneğin şöyle bir bölüm vardı o sayfada:«Bir kedinin kuyruğuna teneke bağlansa, kedi kuyruğuna bağlı tenekenin gürültüsünden korkarak, o gürültüden kurtulmak için hızla koşup kaçmaya başlar. Böyle bir kedinin, çarptığı pencere camını kırmadan camın öte yanına geçmesi için ne yapması gerekir?»O sayfada bu sorunun yanıtı da vardı. Şöyleydi:«Kedi, hızla koşa koşa, hızı, ışık hızına ulaşırsa, o zaman camı kırmadan, camın öte yanma geçebilir. Çünkü, ışık saniyede üçyüzbin kilometre hızla gittiğinden, camın bir yanından öte yanına geçebilir. Ama bir kedinin, camı kırmadan,çarptığı camın öte yanma geçmesi olanaksızdır. Çünkü kedi, ışık kadar hızlı koşamaz. Bu, bir varsayımdır.»Genç sinek, bu ilginç bilgiyi öğrenince çok sevindi. Demek, ışık hızı kadar hızlı uçabilirse, camın öte yanına geçebilecekti. Bu kez bu denemeye girişti.Uçuş hızını artırabilmek için, gerilere, ta karşı duvara gidiyor, ordan hız alarak uçuyor, kendini cama vuruyordu. Camın öte yanına geçemeyince, hızının yetmediğini anlıyordu. Bu kez daha da hızlı çarpıyordu. Bu hızlı çarpışı çok denedi. Bir uçuşunda, o denli çok hız almıştı ve o denli sert çarpmıştı ki, camın üstünde yamyassı kalmıştı. Bütün gövdesi ezilmiş, derisi parçalanıp delinmişti. Kanları saçılmıştı camın üstüne. Genç sinek, sonunda ölmüştü işte...

eskikitaplarim.com

Odadaki sinekler, genç sineğin ölüsünün çevresinde toplandılar. Ağlamaya başladılar. O güne dek, pek çok sineğin öldüğünü görmüşler, ama hiçbirine bu genç sineğe olduğu kadar üzülmemişler, hiçbiri için gözyaşı dökmemişlerdi. Bu genç sinek başkaydı.Sinekler, genç sineğin ölüsü başında nutuklar çekmeye başladılar. Özet olarak şöyle diyorlardı:— O, sineklerin öncüsüdür, hepimiz için çıkış yolu arıyordu.— O, bir umut simgesiydi. Hepimize umut aşılıyordu.— Ne büyük özveri! Bizler için canını verdi...— En olanaksızı bile, olanaklı kılmak için öldü.— Seni hiçbir zaman unutmayacağız...— Sen, biz sineklerin tarihine altın sayfaya geçeceksin ve senin savaşımın tarihe altın harflerle yazılacak.
Sinekler ağlıyorlar, genç sineğin ölüsü başında saygı duruşunda duruyorlardı.
Ordaki sineklerin en yaşlısı ve en bilgilisi,— Bu kahraman sineğin cam üstündeki ölüsü, onun bir anıtı olarak burda kalsın. Çünkü o, aydınlığa çıkmak için canını verdi... dedi.Başka bir sinek de, camdaki sinek ölüsünün anıt olarak kalmasını çok beğendi, çünkü az sonra sinek yapıştığı camda kuruyup kalacak ve güzel bir anıt olacaktı.En yaşlı sinek,— O burda sonsuza dek yaşayacak, onu sinekler hiçbir zaman unutmayacaklar... dedi.Dışarısı da artık kararmıştı, gece olmuştu. Bu yüzden sinekler oldukları yerde kaldılar. Biraz sonra, işinden dönen anne, odaya girdi. Odanın lambasını yaktı. Sonra pencerenin perdesini kapamaya gidince, camdaki sinek ölüsünü gördü. Bir temizlik beziyle orasını sildi. Camda sineğin ölüsü de kalmamıştı.Yaşlı sinek haklıydı. Genç sineğin anıtı sonsuza dek kalmıştı. Çünkü, sonsuz denilen şey de, yaratıklara göre sınırlıdır. Kelebek için sonsuz üç saatse, insan için otuzbin yıldır, bir sinek içinse olsun olsun da birkaç saat olsun...Anıtı dikilen genç sinek, sineklerin tarihine bir kahraman olarak geçti. Ama kimi sinekler de onun, olanaksızı deneme yüzünden öldüğü için, bir aptal, yada deli olduğunu hâlâ söylemektedirler.
Hangisi doğruydu? Buna sinekler kendileri, anlayışlarına göre karar verdiler. Bugün hâlâ, camlara çarpıp öte yandaki aydınlığa ulaşmak için çaba harcayan, bu uğurda canveren sinekler de vardır, bunun aptallık olduğunu düşünüp kondukları o karanlık yerde pinekleyen sinekler de vardır. Hangisinin yolunu seçmek gerektiğini, her sinek kendisi bilir. Ama şu da bir gerçek ki, sineklerin tarihi, karanlıkta pinekliediği için hiçbir sineğin anıtının dikilmiş olduğunu yazmamaktadır.

BİRBİRLERİNİ KISKANAN TAŞITLAR

Bu olay büyük bir kentte geçti. O kentin çok büyük bir garı vardı. O garda birçok demiryolu birleşiyordu. Durmadan gara tirenler gelir, gardan tirenler kalkardı.Gar, deniz kıyısına yakındı. Deniz kıyısında vapur iskelesi vardı.
Garla iskele arasındaki geniş alanda, otobüslerin, troleybüslerin, tramvayların, otomobillerin, kamyonların ayrı ayrı durakları vardı. Orda hemen hemen her tür taşıt ve binit bulunuyordu. Birbirlerine yakın olduğu için tanışıyorlardı. Aralarında konuşurlardı. Otobüs durağına gelen otobüslerle, taksi durağındaki otomobiller çok iyi arkadaştılar. Bigün otobüslerden biri, bir otomobile şöyle dedi:— Şu tirenlerin işi ne denli kolay... Hem kolay,hem de rahat. Tekerlekleri, rayların üzerinde kayarak dönüyor. Hep aynı yoldan gidip geliyorlar. Hiçbir zaman yollarını değiştirmezler. Yaşamları izlence içinde geçiyor. Daha yola çıkmadan, hangi yoldan gidip döneceklerini bilirler. Ne güzel değil mi?
Bu sözlerinden, otobüsün tireni kıskandığı belli oluyordu. Otomobil, tireni otobüsten de çok kıskanıyordu.— Çok doğru, dedi, tirenler şanslı taşıtlar... Bizim gibi değil, Hele benim ne zaman, nereye gideceğim hiç belli olmaz. Bu düzensiz yaşamdan bıktım.İncecik bir ses araya girdi. O ince ses, otobüse şöyle diyordu:— Sayın otobüs, niçin yakındığınızı anlamıyorum. Hiç olmasza belli bir tarifeye göre kalkıyorsunuz, o tarifeye göre belli yollardan gidip geliyorsunuz, belirli duraklarda duruyorsunuz. Ama benim hangi yollardan gideceğim, ne zaman gidip ne zaman, nerede duracağım hiç belli olmaz; üstüme binenin isteğine bağlı...Bu incecik ses, durağa bırakılmış bir bisikletten geliyordu. Belli ki bisiklet de, tarifesi var diye otobüsü kıskanmaktaydı.Bu kez kalın bir ses girdi araya. O kalın ses, otobüse şöyle dedi:— Çok doğru söylüyor bisiklet. Benim de hiçbir zaman tarifem olmadı. Bu düzensiz yaşam çekilmiyor. Şoför, beni istediği zaman sürer, istediği

eskikitaplarim.com

yoldan götürür, istediği yerde durdurur.Bu kalın ses, duraktaki bir kamyondan geliyordu. Kamyonun da, otobüsü kıskandığı belliydi. Kamyon şöyle ekledi:— Ne güzel şeydir tarifesi olmak... Tarifesi olanlar bizim acımızı anlayamazlar.Bütün yaşamımda hiç tarifem olmadı. Bundan sonra olacağı da yok...Bisiklet, o incecik sesiyle,— Bir tarifem olmasını hep özlemişimdir. Belli zamanda kalkmak, belli zamanlarda belirli yerlere gitmek belirli yollardan... Ne güzel şey düzenli bir yaşam...Otomobil de, ince sesli bisikletle, kalın sesli kamyonu doğruladı:
— Otobüsler bizlere göre çok iyi bir yaşam sürüyorlar. Ne mutlu otobüslere... Tarife, düzen demektir. Benim hiçbir zaman düzenli bir yaşamım olmadı. Gece yarılan, hatta sabaha karşı bile şoför beni çalıştırır, sürer.-Oysa otobüslerin yaşamı bir izlence içinde geçer.Otomobilin de, bisiklet ve kamyon gibi, tarifesi var diye otobüsü kıskandığı belliydi. Otobüs, bu üçüne şu yanıtı verdi:— Evet, belediyenin yaptığı tarifeye göre yaşadığım doğrudur. Ama hep aynı yoldan gidip gelsem bile, şoför beni, yolun bir o yanına, bir bu yanına sürebilir. Sonra yol tıkanınca, beni tarife dışı bir yerde durdurabilir. Oysa tirenler öyle mi? Tirenin tekerlekleri, rayların üzerindedir. Raydan bir santim bile ayrılmadan yaşamını sürdürür. Sonra durağa gidinceye dek hiçbir yerde durmaz.Otobüsün de tireni kıskandığı anlaşılıyordu. Bu sözlerine karşı otomobil, otobüse şöyle dedi:— Olsun, hiç olmazsa senin bir tarifen var yine... Bizim o da yok ya...Otobüs de şöyle dedi:— Yaşamımda hiçbir zaman tiren gibi düzenli olamadım, hiç olmazsa troleybüsler gibi olsaydım... Tirenler nasıl raylarından ayrılamazlarsa, troleybüsler de, elektrik akımı aldıkları elektrik telinden ayrılmazlar. Belli yoldan gidip geldikleri, elektrik telinden ayrılmadıkları, düzenli yaşadıkları için, troleybüsler kimbilir ne mutludurlar...Sert bir ses,
— Yanılıyorsun... dedi.Bu ses, duraktaki bir troleybüsten geliyordu. Şöyle diyordu onlara:— Tarife dediğiniz şey, çok cansıkıcıdır. Elektrik telinden kıl payı ayrılamazsın. Otobüsün de tarifesi var ama, hiç olmazsa yolun bir sağ, bir sol yanına gidebilir. Yol tıkanınca gelişigüzel yerde durabilir. Oysa benim hiçbir özgürlüğüm yok. Tarifeyle yaşamayı siz güzel bişey sanıyorsunuz. İzlenceymiş! Yerin dibine batsın izlence... Hangi saatte, nerde olacağını, nerelerde duracağını bitirmişsin... Bir gün, iki gün değil ki bu, bütün yaşam boyu çekilmiyor. Hiç olmazsa, aylık, yıllık izin verselerdi de, bağlı olduğum telden kurtulup ben de istediğim zaman, istediğim yerlerde gönlümce gezebilseydim, tıpkı otomobil gibi, bisiklet, kamyon gibi... Hiç özgürlüğüm yok benim...Bu sözlerinden troleybüsün de otomobili, bisikleti, kamyonu, hatta otobüsü bile kıskandığı anlaşılıyordu.Heceleri uzata uzata konuşan biri söze karıştı. Bu, gardaki bir tirendi. Konuşurken heceleri, vagonlarının sayısına göre uzatıyordu. Oradakilere şöyle dedi:— Troleybüs doğru söylüyor. Belli zamanlarda hep belirli işleri yapmanın ne denli cansıkıcı olduğunu kimse biz tirenler kadar bilemez. Yaşamaktan bıktım. Tekerleklerimle bağlı olduğum şu raylardan biraz olsun ayrılıp, çayırlara, dağlara, uzak ovalara gitmek, oralarda neler olduğunu gezip görmek isterim... Oralarını merak ediyorum. Ama hiçbir özgürlüğüm yok, rayların belirlediği yollardan başka yere gidemem ve tarifenin belirlediği zamandan başka zamanlarda hiçbir istediğimi yapamam... Özgürlüğümü kazanabilmek için canımı vermeye bile razıyım. Troleybüsün de tarifesi var, o da elektrik teline bağlı ama, yine de benden iyi onun durumu. Hiç olmazsa, elektrik telinin sağına soluna birazcık da olsa açılabilir. Ama ben tekerleklerimi, bir santim bile raylardan ayıramam.Tirenin, salt otomobili, kamyonu, bisikleti, otobüsü değil, troleybüsü bile kıskandığı bu sözlerinden apaçık belli oluyordu.
Gıcırtılı bir ses konuşmaya katıldı. Bu, duraktaki bir tramvaydı.Tekerleklerinin raylarda çıkardığı o gıcırtılı sesiyle, tirene şöyle dedi:— Baştan sona doğru söylüyorsunuz. Ama sayın tiren, bana göre siz, yine de çok şanslı sayılırsınız. Benden çok daha özgürsünüz. Ben de sizin gibi, tekerleklerimi raydan bir santim bile ayıramam. Belli bir tarifeye göre yaşamak zorundayım. İşte bu cansıkıcı yaşama, kimileri düzen diyorlar. Özgürlük olmayınca ben ne yapayım düzeni... Ben de sizin gibi, rayların döşeli olduğu yolların dışında neler olduğunu çok merak ediyorum. Başımı alıp kentin içine dalmak, pazar yerlerini, sokakları gezmek istiyorum. Ama olanaksız.Tiren,— Sizi çok iyi anlıyorum. Ama neden ben sizden çok daha şanslı oluyor muşum, açıklar mısınız? dedi.Tramvay o gıcırtılı sesiyle yanıt verdi:— Siz kendi yaşamınızdan boş yere yakınıyorsunuz. Çünkü siz hiç

eskikitaplarim.com

olmazsa, kentlerden kentlere uzun yollar boyunca gidebiliyorsunuz. Ya ben? Kentin belli durakları arasında yaşamak zorundayım. Hergün kısa aralıklı aynı duraklar arasında git-gel... Ne cansıkıcı bir yaşam... İnanın, zaman zaman, ne olursa olsun deyip, raylarımdan çıkıp kentin içine yürümek istiyorum.Bu sözlerinden anlaşıldığına göre tramvay, hem otomobili, bisikleti, kamyonu, otobüsü, hem de tireni kıskanıyordu.İskeleye yanaşmış olan vapurun düdüğü öttü. Otobüs,— En şanslı taşıt, vapurlar... dedi. Tiren,— Niçin? diye sordu. Otobüs,

— Çünkü, dedi, vapurların yaşamı hem düzenli, hem de özgürlükleri var. Belli bir tarifeye göre gidip geldiklerine göre, yaşamları bir izlence içinde geçiyor. Denizde oldukları için de özgürlükleri var.Kamyon,— Doğru, dedi, deniz yumuşacık bişey... Oysa bizim tabanımızda sert yer var. Vapurlar, yumuşacık ve kaygan suyun içinde istedikleri gibi devinebilirler...Bu konuşmalarından, kara taşıtlarının vapurları kıskandıkları ortaya çıkmıştı.İskeledeki vapur, onlara şu yanıtı verdi:— Hepiniz yanılıyorsunuz. Sizin bastığınız yer sert, sizler sağlam bir yere basıyorsunuz. Ne güvenli bişeydir sağlam yere basmak. Hiçbir zaman, tekerleklerinizin altındaki yerin oynamayacağını,kımıldamayacağını biliyorsunuz. Oysa ben öyle miyim?.. Ben suyun üstünde duruyorum. Su, güvenceli değil.Durmadan oynar, kımıldar, devinir, dalgalanır ve hep beni sallar...Kimileyin de çalkalaya çalkalaya canımı çıkarır. Ne denli şanslı olduğunuzu hiç bilmiyorsunuz siz... Vapurun, bütün kara taşıtlarını kıskandığı anlaşılıyordu.O sırada, gökten gelen bir gürültü duyuldu. Bu bir uçaktı. Uçak tam üstlerinden geçmekteydi.Tiren,— En iyisi uçak olmakmış, dedi, ne şanslı bir binit... Alabildiğine özgür...Kamyon,— Evet, dedi, alabildiğine özgür, üstelik tarifesi de var. Yani hem özgür, hem düzenli yaşıyor...Kara ve deniz taşıtlarının, uçağı kıskandıkları anlaşılıyordu. Onların konuşmalarını duyan uçak, yukardan şöyle seslendi:— Çok yanılıyorsunuz. Evet, deniz oynaktır, kaypaktır, ama ne de olsa yine de havadan çok daha güvencelidir. Bir vapur, denizde çalışmadan da durabilir, batmaz. Oysa ben motorlarım çalışmadan, havada duramam. Bu güvencesiz yaşamdan bıktım. Zaman zaman, yerde, tekerleklerim üstünde koşmak, havaalanından kente varmak, oralarını görmek isterim. Bütün yaşamım boyunca her şeyi yukardan, kuşbakışı görüyorum. Hiçbişeyi yanından göremedim. Ah, bir otobüs, yada bir kamyon olsaydım... Bir bisiklet bile olmaya razıydım... Günün birinde, havaalanından alıp başımı gideceğim; yapacağım bu deliliği... Havada uçmak, özgürlük mü sanıyorsunuz? Ben de tarifelere uygun uçmak zorundayım; hem de fırtınalara göğüs gererek...Anlaşılan uçak, hem kara, hem de deniz taşıt ve binitlerini kıskanıyordu. Taşıtlar ve binitler içinde birbirlerini kıskanmayan yoktu. Kimi düzenli bir yaşam, izlence istiyordu. Kimisi tarifelerin baskısından bıkmış, özgürlük istiyordu. Kimisi güvence arıyordu. Kimisi de, merak ettiği yerlere gidebilmek isteğin-deydi. Uçak, her şeye kuşbakışı bakmaktan bıkmıştı.Kısacası, tramvay otobüsü, otobüs tireni, tiren kamyonu, kamyon troleybüsü, troleybüs vapuru, vapur uçağı, yani hepsi birbirini kıskanmaktaydı.Bütün bu taşıtlar ve binitler, istekleri gerçekleşemediği için öyle bunaldılar ki, günün birinde özledikleri yaşama kavuşmak için karar verdiler. Tiren, rayından çıkıp merak ettiği başka yerlere gidecekti. Bisikletle otomobil, tramvay raylarına tekerleklerini oturtup düzenli yaşayacaklardı. Kamyon, tirenin raylarından gitmek istiyordu. Tramvay, sert yere basmaktan bıkmış, denizde özgür olacaktı. Vapur, güvenceli bir yaşam için artık karada gitmek istiyordu. Uçak, havaalanına inince, bir otobüs gibi alıp başını gidecek, kentin içine dalacaktı...Bütün bu taşıtlar ve binitler, yaşamları boyu özledikleri bu isteklerini gerçekleştirmeye giriştiler. Sonuç ne oldu? Raylarından çıkıp uzakları görmek isteyen tiren hemen devrildi. Uçak, alıp başını gidince, kanatları duvarlara çarptığı için bozuldu. Bisiklet,tramvay rayına tekerleklerini oturtmak isteyen kamyonun altında kaldı. Karada güvence arayan vapur, kuma oturdu, burnu bir kayaya çarptı. Tramvay, raylarından çıkmaya kalmadan devrildi. Elektrik telinden ayrılan troleybüs, yürümeye gücü olmadığı için olduğu yerde kala kaldı. Otomobil, uçak gibi uçmak için bikaç kez zıpladıysa da, bir ağaca toslamaktan başka bişey yapamadı. Vapur gibi hem tarifeli, hem özgür olmak isteyen

eskikitaplarim.com

otobüs, kendini rıhtımdan aşağı denize attıysa da, hemen sulara gömüldüğü için yüzemedi.Taşıtların ve binitlerin hiçbiri, kendilerinden başka bişey olamadılar. Bu olaydan sonra taşıt ve binit tarihçileri, tarih kitaplarına şunu yazdılar:«Hangi taşıt ve binit, kendisinden başka bir taşıt ve binit olmaya özenirse, kendisi olarak bile kalamayacağı için, hiçbişey olamaz.»

—

BÜYÜK KOYUN İMPARATORLUĞU

Tarihin bir döneminde, kurtlara av alanı kalmamıştı. Çünkü, hayvanların kralı sayılan aslan, kaplan, pars yb. gibi güçlü ve yırtıcı hayvanlar, dünyanın av alanlarını kendi aralarında bölüşmüşlerdi. Kurtlara, avlanacakları alan bırakmamışlardı. Her ne denli kurtlar da yırtıcı hayvanlarsa da, aslan, kaplan, pars denli güçlü değildiler. Buyüzden kurtlar, aslanların, kaplanların egemen oldukları alanlara giremiyor, oralarda avlanamıyorlardı. Böyle olunca da geçim sıkıntısı çekiyor, aç bile kalıyorlardı. Kurtların, bu sıkıntılı durumlarına bir umar bulmaları gerekiyordu. Bunun için de kurtlar büyük bir kurultay düzenlediler. Bu kurultayda, nasıl bir umar bulacakları konusunda, aralarında konuşup görüştüler, tartıştılar. Sonunda, kendi bilginlerine danışmaya karar verdiler. Yaşlı bir kurt bilgin, kurtların kurultayına gelerek şöyle konuştu:

— Çok sevgili kurt kardeşlerim, eştürlerim! Aslan, kaplan ve benzeri hayvanlar sömürgecidirler. Bu büyük sömürgeciler, dünyanının en verimli yaşam alanlarını kendilerine ayırmışlardır. Dünyaya egemen olmuşlardır. Biz kurtlara yer bırakmamışlardır. Bizler de yaşam alanı istiyoruz. Ama boş yaşam alanı kalmamıştır. Oysa biz kurtlar da yırtıcı güçlü, üstelik de akıllıyız.

Yaşlı kurt bilgin, sözünün burasında birazcık durdu. Oksürerek sesini ayarladıktan sonra şu öneride bulundu:— Değerli kurt kardeşlerim, sevgili türdeşlerim! Hep birden «Kurtlar, hepsinden üstündür!» diye bağırmamızı öneriyorum.Bu öneriyi, kurultaydaki kurtlar benimsediler. Yalnız o gün değil, o günden sonra da her zaman, her yerde üç kez üstüste ve hep bir ağızdan şöyle bağırmaya başladılar:«Kurtlar, kurtlar, hepsinden üstün!Kurtlar, kurtlar, hepsinden üstün!Kurtlar, kurtlar, hepsinden üstün!»Bu söz, kurt toplumunda bir savsöz oldu.Yaşlı kurt bilgin, sonra konuşmasını şöyle sürdürdü:

— Bizim de sömürgelerimiz olmalıdır. Bunun için önerim şudur: Koyunları «Büyük Koyun İmparatorluğu» kurmaya kandıralım. Koyunlar, Büyük Koyun İmparatorluğu kurmak için bir alanda toplanınca, o alanı çevirir, koyunları kuşatırız. Karnımız acıktıkça, doyuncaya dek koyunları yeriz.Bu öneri, kurtlar kurultayında benimsendi. Bunun üzerine, bu öneriyi gerçekleştirmek için, kurt bilginlerden bir kurul toplandı. Bu kurulda, önerinin nasıl uygulanacağı görüşüldü.Bir kurt bilgin şöyle dedi:— Her şeyden önce, onları rahatça yiyebilmemiz için, koyunları bir araya toplamamız gerekir.Başka bir kurt bilgin de,— Çok doğru, dedi, bütün canlılar gibi, koyunlar da ancak bir tehlike karşısında kalınca bir araya gelir, toplanırlar. Bunun için, bir tehlike uydurmalıyız. Koyunları, tehlikede olduklarına inandırmalıyız. Örneğin bu tehlike Galapintop olabilir... dedi.Dinleyen kurtlar, Galapintop tehlikesinin ne olduğunu sordular.Kurt bilgin, böyle bişeyin olmadığını, uydurduğunu, söyledi. Gerçekte var olmayan bir tehlike, var olan tehlikeden çok daha korkunç olarak anlatılabilir-di. Çünkü, var olan bişey az yada çok bilinir, ama var olmayan bişey bilinmez.Kurtlar, koyunlara Galapintop tehlikesi karşısında olduklarını anlatacaklardı. Bu amansız tehlikeye karşı, kurtların her zaman, her yerde koyunları destekleyeceklerini açıklayacaklardı.Bu öneri oybirliğiyle benimsendi. Sonra başka bir kurt bilgin şöyle konuştu:— Koyunları birleştirmek, bir araya toplamak için, büyük bir tehlike karşısında olduklarını onlara anlatarak koyunları kandırmak çok yerindedir. Ancak yeterli değildir. Ayrıca onları çok büyük amaçlı bir ülküye inandırmak gerekir. Bu ülkü, hiçbir zaman gerçekleşemeyecek uzak bir hayal, tatlı bir düş olmalıdır.Bunları söyleyen kurda, öbür kurtlar sordular:— Nasıl bir ülkü aşılamalıyız koyunlara ki, gerçekleştireceklerini sanarak o hayalin arkasından sürü sürü gitsinler?

eskikitaplarim.com

Bilgin kurt bu soruyu şöyle yanıtladı:— Onlara «Büyük Koyun İmparatorluğu» gerektiğini anlatırız. Bu ülkünün adı «Koyunculuk» ülküsü olur.Bu kurulda alınan karardan sonra, bu kararların uygulanmasına geçildi. Kurtlar, koyunlar arasından en çıkarcıları, en bencilleri ve en aptalları bulmuşlardı. Onları, kendilerine yandaş yapmışlardı. Kurt yanlısı olan koyunlara, rüşvet olarak, en güzel otlakları, geniş çayırları gösteriyorlardı. İşte böylece koyunlar arasında «Koyunculuk» akımı yayılmaya başladı. Koyunculuk akımının kitapları yazılıyordu. O kitapta şöyle şeyler yazılıydı: «Biz koyunlar, bütün öbür hayvanlardan üstünüz. Aslanın, kaplanın tüylerinden bile iplik yapılmazken, bizim tüylerimizden iplik yapılır. Hatta bizim dışkımız bile yararlıdır, gübre olarak kullanılır. Ama aslanın, kaplanın dışkısı, bu güzel dünyayı pisletmekten başka neye yarar? Biz koyunlar üstünüz. Öyleyse bir Büyük Koyun İmparatorluğu kurmalıyız. Bu Büyük Koyun Imparatorluğu'nu kurmak için de koyunculuk ülküsü odağında birleşmeliyiz. Düşmanımıza karşı birlik olmalıyız. Kahrolsun Galapintop... Büyük Koyun İmparatorluğu kuracağız. Bütün ormanlar, geniş çayırlar, sonsuz çimenler biz koyunların olacak. Galapintop'un başını ezeceğiz.»
Kurtlar, bu düşüncelerinde koyunları destekliyor, onlara yardım ediyorlardı. Bu yardım ve destekleme karşısında kimi koyunlar şöyle düşünmeye başlamışlardı: «Biz, kurtları ne denli yanlış tanıyormuşuz... Oysa kurtlar, ne denli iyiliksever, ne denli yardımsever hayvanlarmış. Kurtlar, bizim dostlarımızdır.»
Kurtlar daha deneyimli, daha bilgili, hem de daha örgütçü oldukları için, koyunlara uzmanlar gönderiyorlardı. Bu kurt uzmanlar, koyunlara öğütler veriyor, salıklarda bulunuyor, yol-yöntem gösteriyordu.Kurtlar, bu uzmanlarının dışında, koyunların arasına kendi casuslarını da göndermeye başlamışlardı. Bu casuslar, koyun postuna bürünmüş kurtlardı. Çok iyi eğitildikleri için, tıpkı koyun gibi meliyorlardı. Koyunlar, bu casusları kendileri gibi koyun sanmışlardı. Bu casuslar her söze «Her zamandan daha çok birlik ve beraberliğe muhtaç olduğumuz bu dönemde» diye başlayarak, koyunları birliğe, bir araya toplanmaya çağırıyorlardı.Koyunlar arasında yayılan Büyük Koyun İmparatorluğu ülküsü, bir koyun sürüsünden öbür koyun sürülerine durmadan yayılıyordu. Bütün koyun sürülerindeki koyunlar, düşmanları Galapintop'a karşı birleşmek istiyor ve sınırsız çimenlerin, sonsuz çayırların, gür otlakların bulunduğu o Büyük Koyun İmparatorluğu'nu özlüyorlardı. Bütün koyun sürüleri oraya akın edeceklerdi ve kendilerine engel olmak isteyen düşmanları Galapintop'ları yokedeceklerdi.Bütün koyunları bu kurt masalına inanacak denli aptal sanmak yanlış olur. Akıllı koyunlar da vardı. Bunlar, Galapintop diye bir düşman olmadığını, bu düşman tehlikesini kurtların uydurduğunu, amaçlarının uydurma bir tehlike yaratarak asıl tehlikenin kendileri olduğunu gözden gizlemek olduğunu söyleyerek türdeşlerini uyarmaya çalıştılar. Bu kadarla da yetinmediler. Büyük Koyun İmparatorluğu'nun boş bir hayal olduğunu da anlattılar. O hayal imparatorlukta, bol çayır, güzel çimen, gür otlak düşlerken, postun da elden gideceğini, aç kurtlara yiyecek olacaklarını açıkladılar. Bu uzakgörüşlü koyunların bu çabaları hiçbir işe yaramadı. Çünkü, düşman Galapintop'a karşı birleşmek, bir arada olmak, toplanmak, Büyük Koyun İmparatorluğu'nu kurmak düşüncesi çok yayılmıştı. Bunun tersini düşünenlere hain ve koyun düşmanı gözüyle bakılıyordu. Büyük Koyun İmparatorluğu'ndaki çayırlar, çimenler, kış soğuğunda, kar altında bile kurumuyordu. Orası bir cennetti, koyun cenneti...Büyük Koyun İmparatorluğu'nu kurmak için çalışmalar gittikçe hızlandı. Ve düşman Galapintop'u yenmek için koyunlardan asker birlikleri oluşturuldu. Koyunlar, artık eskisi gibi koyun koyun yürümüyor, kurt kurt yürüyorlardı. Eskisi gibi koyunca melemiyor, kurtça ulumaya özeniyorlardı.Bu çalışmaların sonunda o tarihsel gün gelip çattı.Sürüden sürüye haberler ulaştı ve dünyanın her yerindeki koyun sürüleri birlik içinde olmak, düşmanları Galapintop'u yoketmek ve Büyük Koyun İmparatorluğu'nu kurmak ve orada toplanmak için yürüyüşe geçtiler.Yürüyüş çok zor geçti. Bütün koyunlar, kendilerine kurt uzmanların gösterdiği uzun ve çok geniş bir koyakta toplandılar. Burada hep bir ağızdan durmadan bağırıyorlardı:— Kahrolsun Galapintop...— Her zamandan çok birlik ve beraberliğe muhtaç olduğumuz böyle bir günde...— Büyük Koyun İmparatorluğu'nu kuracağız!Bütün aç kurtlar, o koyakta toplanmış olan koyunların çevresini kuşatmışlardı. Kurtlar, koyunları kolaylıkla parçalayıp, boğup yiyorlardı. Çünkü artık koyunların ne çobanları, ne de onları

eskikitaplarim.com

koruyan köpekleri vardı. Koyunlar, gerçek tehlikenin nerden geldiğini, gerçek düşmanın kim olduğunu, nasıl aldatıldıklarını anladılar ama artık iş işten geçmişti. Koyunların aptallığı yüzünden artık kurtların da bir yaşam alanı, bir sömürgesi olmuştu. Kurtların da egemen oldukları bir yaşam alanları vardı.
Bu yalana kanmayan, bu tuzağa düşmeyen kimi akıllı koyunlar, orada burada gizlenip saklanmışlardı. Onlar, koyun türünü yeniden ürettiler. Onlar da olmasaydı, koyun denilen hayvan türü, tümüyle yok olacaktı.Koyunların tarihinde, burda anlatılan bu olay yazılı olduğu halde, kurtların bu kandırmaca oyunu dünyada yine de sürmektedir. Çünkü dünyada bugün de gerek koyunlar, gerek başka yaratıklar arasında, ne yazık ki, çıkarcılar, aptallar ve alçaklar, hâlâ vardır.

EŞEK EŞEKLİĞİNİ, İNSAN DA İNSANLIĞINI YAPMALI

Eskiden, bugünkü gibi motorlu araçlar yoktu. Otobüsler, kamyonlar da yoktu. O zamanlar taşıt olarak, öküzlerin çektiği kağnılarla, atların çektiği arabalar vardı.Daha da eskiden at arabaları da yoktu. O zamanlar insanlar, taşıt ve binek olarak eşek kullanırlardı. Eşekler, hem yük, hem insan taşırdı.İşte, eşeklerden başka taşıt ve binek olmayan o eski zamanda, bir ülkede ünlü bir eşek eğitmeni vardı. Çiftliğinde eşek üretirdi. Ürettiği eşekleri, kullanılacakları işe göre yetiştirirdi. Eşek, binek olarak kullanılacaksa, o eşeğe bineklik eğitimi verirdi. Kimi eşekleri de yük taşımak için eğitirdi. Sonra da bu eşekleri satardı. Eşek üretmekte, yetiştirmekte ve eğitmekte çok ustaydı. Buyüzden, uzman olarak her yana ünü yayılmıştı.Günün birinde o ülkeye, büyük bir sirk gelmişti. Sirkin sahibi, o ülkede ünlü bir eşek eğitmeni olduğunu duydu. Eşek eğitmenine gidip şöyle dedi:«Benim sirkimde türlü hayvan var; aslan, kaplan, fil, ayı, maymun, köpek, daha da pekçok... Bu hayvanlar türlü gösteriler yaparlar. Yalnız aralarında eşek yok. Sirkimde eşeklerin de olmasını istiyorum. Bana sirk için bir eşek eğitir misin?»Eşek eğitmeni sordu:«Eşeğin sirkte nasıl bir gösteri yapmasını istiyorsun?»Sirk sahibi şöyle dedi:«İnsan gibi konuşan bir eşek için sana istediğin parayı veririm.»Eşek eğitmeni böyle bir denemeye girişeceğini söyledi. O günden sonra da, çiftliğindeki eşekler içinden en yeteneklisini seçip, ona insan gibi konuşmasını öğretmeye çalıştı. Gecesini gündüzünü bu işe verdi. Sonunda, o eşeği, insan gibi konuşturdu. Eşek, herşey konuşamıyordu ama, üç-dört sözcüklü tümceleri söyleyebiliyordu.Gezginci sirk, ertesi yıl, yine o kente geldi. Sirk sahibi, eşek eğitmenine gitti. Orada, konuşan eşeği görünce çok sevindi. Eşek eğitmenine istediği parayı ödeyip eşeği satın aldı.
Konuşan eşeğin sirkteki gösterisi çok büyük ilgi gördü. Sirk, seyircilerle dolup taşıyordu. Tıpkı insan gibi konuşan eşeği, seyirciler coşkunca alkışlıyorlardı.
Konuşan eşek o denli büyük ilgi gördü ki, sirk sahibi, eşek eğitmenine gidip daha başka konuşan eşekler almak istediğini söyledi.Bunun üzerine eşek eğitmeni, daha başka konuşan eşekler yetiştirdi. Hem bu kez yetiştirdikleri, daha uzun tümceler de söyleyebiliyorlardı. Hatta konferans veren eşekler bile yetiştirmişti. Sirk sahibi, bu eşekleri de çok para ödeyerek satın aldı.Konuşan eşekler o denli büyük ilgi görmüştü ki, başka sirk sahipleri de, konuşan eşekler satın almaya başladılar. İnsanlar konuşan eşeği görmeye, onu dinlemeye bayılıyorlardı.Konuşan eşekler o denli çok satılıyordu ki, ünlü eşek eğitmeni, istekleri karşılayamaz oldu. Bu kez, başka eşek eğitmenleri türedi. Onlar da konuşan eşek yetiştirmeye başladılar. Biçok eşek çiftlikleri türedi.Sirklerde konuşan eşekleri görenler, bu hayvanları öyle sevdiler ki, evlerine de bunlardan almaya başladılar. Ana-babalar, başarılı çocuklarına armağan olarak konuşan eşek veriyorlardı. Zenginler, yaşgünü yada düğün armağanı olarak birbirlerine konuşan eşek vermekteydiler.İlkin ancak zenginler, konuşan eşek satın alabiliyorlardı. Ama sonraları, konuşan eşek salgını öyle yaygınlaşmıştı ki, ortadurumlular, dahası dargelirliler bile konuşan eşek satın almaya özendiler. Hemen hemen herkesin evinde bir yada iki, kimi zengin evlerinde de üç-dört konuşan eşek bulunuyordu. Nutuk çeken, konferans veren, gülmece fıkraları anlatan eşekler çok pahalıydı. Ama salt bikaç tümce konuşabilen eşekler oldukça ucuzdu.

eskikitaplarim.com

O ülkede konuşan eşek öylesine yaygınlaşmıştı ki, artık sirklerde konuşan eşek gösterileri olağanüstü sayılmıyordu. Bu kez, o büyük sirkin sahibi, sirkinde olağanüstü yeni bir gösteri düşünmeye başladı. Yine o büyük eşek çiftliğinin sahibine gitti. O ünlü eşek eğiticisine şöyle dedi:«Seyirciler eşeklerin konuşmasına artık alıştılar. Bu gösteri tutmuyor. Sen, eşeklerin dilinden anlıyorsun. Yeni bir olağanüstü gösteri bulmalıyız. Acaba, bu kez eski yaptığımızın tersini yapamaz mısın? Yani, eşeği insan gibi konuşturmak yerine, insanı tıpkı eşek gibi anırtamaz mısın?»Uzman eşek eğitmeni, buna da çalışacağını söyledi. Hemen çalışmaya başladı. Uzun çabalardan sonra bunu da başardı. Eğittiği bir insan, tıpkı tıpkısına eşek gibi anırıyordu; öyle ki, gözlerini kapayıp onun anırtısını dinleyenler, anıranın insan olduğunu kesinlikle anlayamıyorlardı.Sirk sahibi bu kez bu yeni gösteriyle büyük paralar kazanmaya başladı. Bu gösteri de kısa sürede yayıldı. Başka sirkler de anıran insan gösterisine başlamışlardı.Sirklerde aslanların çemberlerden geçmesi, kaplanların fıçı üstünde yürümesi, fillerin iki ayakları üstüne kalkışı, ayıların birbirlerinin üstüne çıkışları, eşeklerin insan gibi konuşmaları, artık alışılmış gösterilerdi. Bu gösterilerden sonra, sirk ortasına çıkan bir insanın anırması yepyeni bir gösteriydi ve çok alkışlanıyordu.O ülkede bir zamanlar nasıl konuşan eşek moda olduysa, bu kez de anıran insan moda oldu. Bu moda gittikçe yaygınlaştı. Hiç kimse bu moda salgınından kendini kurtaramadı. Ve bunun sonunda o ülkede eşekler insan gibi konuşmaya, insanlar da eşek gibi anırmaya başladı.Gel zaman, git zaman, o ülkede işler bozulmaya başladı. Çünkü, bütün eşekler konuşmaya başladığından, yük taşıyacak ve binilecek eşek kalmamıştı. Konuşmasını öğrenen eşekler, yük ve insan taşımasını unutmuşlardı. Konferans veren, nutuk çeken eşek, artık sırtına yük almasını bilmiyordu. Anıran insanlar da, artık eski işlevlerini yapamıyorlardı. Bu yüzden ülkenin ürünleri bir yerden başka bir yere taşınamı-yordu. Ürünler tarlalarda çürüyor, mallar fabrikalarda kalıyordu. Bir yerde buğdaylar ambarlarda çürür-ken, başka bir yerde insanlar aç kalıyordu. Çünkü, insan gibi konuşan eşekler, artık eşek gibi yük taşımıyorlardı.O ülkede yokluk, yoksulluk, kıtlık, açlık, hastalık başlamıştı. Ne yapacaklarını şaşırdılar. Araya taraya, danışıp öğüt alacakları bir bilgin buldular. O bilgine neden bu duruma düştüklerini sordular. Bilgin de onlara şöyle dedi:«Yeryüzündeki her varlığın kendi işlevi vardır. Örneğin, insan konuşur, eşek de yük taşır. Yeryüzündeki her varlığın kendi işlevini yapması olağan sayılır. Örneğin, insanın konuşması, eşeğin de yük taşıması olağandır. Siz, insanın işlevini eşeğe, eşeğin işlevini de insana yaptırtmaya kalktınız. Buysa olağanüstülüktür. Olağanüstülük salt sirklerde güzeldir. Oysa dünya bir sirk değildir.»Bilgin sustu. Başları önlerinde kendisini dinleyenlere bisüre baktıktan sonra ekledi:«İnsansoyu, konuşan insanı daha iyi ve doğru konuşturabilirse, yük taşıyan eşeğe daha çok ve daha uzun yük taşıtabilirse başarılı olur. Sizse olağanüstülük merakına kapılıp, insanı anırttınız, eşeği de konuşturdunuz.»Başları önlerinde bilgini dinleyenler ona sordular:«Bundan sonra ne yapmamız gerekir?»Bilgin, bu soruyu şöyle yanıtladı:«Bırakın, insan insanlığını, eşek de eşekliğini yapsın. Elinizden geliyorsa, daha da iyisini yaptırın onlara.»O günden sonra o ülkede, insanları insanca konuşturmak, eşeklere de yük taşıtmak için çaba gösterdiler. Anırmaya alışan insanların yeniden konuşmaya, konuşmaya alışan eşeklerin de yeniden anırmaya başlamaları pek de kolay olmadı. O ülkede hâlâ, her varlık kendi işlevini daha iyi yapsın diye uğraşılmaktadır.

BİR KIRIK HEYKEL BAŞININ UMUDU

Bir horozbina taşılı, bir midye kabuğu, bir de mermerden yapılmış bir insan heykelinin kırık başı... Bu üçü, kitaplığımın rafında yan yana duruyor. Şimdi size bu üçünün başından geçenleri anlatacağım.Onların serüvenleri toprağın içinde, çok derinlerde başlamıştı.Üçü de yerin altında, ama yan yana değillerdi. Horozbina taşılı en alttaydı. Yeryüzünden onüç metre derindeydi. Midye kabuğu, onun iki metre üstünde ve biraz kuzeyindeydi. Mermerden yapılmış insan heykelinin kırık başıysa, yeryüzüne öbürlerinden daha yakındı.Horozbina taşılı, kireçli bir kaya tabakasının içinde gömülü kalmıştı. Sanki çok hünerli bir kadın eli onu bir tığla kayanın içine işlemiş gibi duruyordu. Horozbina orda öldükten sonra binlerce yıl üstüne kireçli sular sızmıştı. İşte böylece horozbinanın

eskikitaplarim.com

ölüsü, kireçli kayanın içine kalıbı çıkmış gibi işlenip kalmıştı.Midye kabuğu, horozbina taşılının üstündeki kum ve çakıl karışımı bir tabakanın içindeydi. Midye kabuğunun az yukarısında heykel başı vardı. Bu kırık heykel başı killi bir tabakaya gömülmüştü.Yerin altındaki o bölgenin en eskisi horozbina taşılıydı. İnsanların zaman ölçülerine göre ikiyüzbin yıldan beri buradaydı. Midye kabuğu, ondan ellibin yıl sonra oraya gelmişti. Oraya en son gelen kırık heykel başıydı.
Yeryüzünün onüç metre derinindeki kireçli kayaya gömülü horozbina taşılının yalnızlıktan canı sıkılıyordu. Zaman bitürlü geçmek bilmiyordu. Çünkü insansoyunun zaman ölçüsüyle ikiyüzbin yıldanberi kireçli kayanın içinde taşlaşıp kalmıştı. Kımıldamıyordu. Hiçbir beklediği, umduğu yoktu. İkiyüzbin yıl önceleri, içinde yüzdüğü, beslenip yaşadığı o deniz kıyısını anımsıyordu. O güzelim güneşli günleri anımsayıp içleniyordu. İkiyüzbin yıl öncesinin bir yaz sıcağı öğlesiydi. Mutluca yüzüp yaşadığı o deniz kıyısı birden allakbullak olmuştu. Yerin altı üstüne, üstü altına gelmişti. Karalar denizlere yürümüş, denizler yerin dibine akmıştı. Zavallı horozbina bu olağanüstü kargaşa içinde kendini yitirmişti. Sonra kendini sıcak bir hamurun içinde bulmuştu. Bu sıcak hamur gittikçe soğuyarak sertleşmiş, kayalaşmıştı. Onbinlerce yıl bu kaya çatlaklarından sızan kireçli sular, horozbinanın kabuğunu, iskeletini taşıllaştırmıştı. Sonunda horozbina, bir. kabartma ve çökertme gibi, kayanın içine işlenip kalmıştı. Horozbina taşılı için gelecek yoktu,yalnız geçmiş vardı. Ama o geçmişe dönmesi de olanaksızdı. Buyüzden umut nedir bilmiyordu.Karamsardı.
Midye kabuğuna gelince... Bilindiği gibi midye, sert kabuklu yumuşakçalardan bir deniz hayvanıdır. Yassı solungaçlı. O da, yine insansoyunun zaman ölçüsüyle, bundan yüzellibin yıl önce ılık bir deniz kıyısındaki büyücek bir kayanın yosunlu dibine yapışmış, orda yaşıyordu. Yalnız değildi orda. İrili ufaklı, yaşlı genç, biçok midyeyle birlikteydi. Dibine yapıştığı o yosunlu kayanın olduğu deniz kıyısına bir dere akmaktaydı. İlkyaz günlerinde o derenin suyu bollaşır, akışı hızlanırdı. Aralarından geçtiği dağların, ovaların taşlarını sürüklüyor, onları denize taşıyordu. Aktığı deniz kıyısına kumları, çakılları yığıyordu. İşte böyle böyle, sözünü ettiğimiz midyenin, dibine yapıştığı yosunlu kaya, kum ve çakıl yığınlarıyla kaplanmıştı. Ordan deniz çekilmişti. Midye de, öbür irili ufaklı midyelerle birlikte kumların, çakılların arasına sıkışıp kalmıştı. Artık solunamıyor, beslenemiyordu. Çünkü deniz yoktu. Binlerce yıl orda kumlar arasında kaldı. Sonra bir gece yer yerinden oynadı. Karalar denize aktı, deniz karalara koştu. Sanki doğa kudurmuştu. Dağlar yıkıldı, denizler taşıp bulutlara yükseldi. Bu kargaşalık içinde midye kendini yerin dibinde buldu. Ama iki kabuklu midyenin bir kabuğu yitmiş, tek kabuğu kalmıştı. Binlerce yıl yi ten öteki kabuğunun özlemini duydu. Başka hiçbir midye görmedi. Onlarca bin yıl o çakıl ve kum arasında sıkışmış olarak kaldı. Taşlar çakıllar ve kumlar arasından demirli sular sızıyordu. Binlerce yıl sızan bu demirli sular, kumlan ve çakılları birleştirdi.Böyle kumtaşı oldu.Tek kabuklu midye, o kumtaşının içine gömülü kaldı. Umut denilen şeyi hiç bilmiyordu. Çünkü geleceği yoktu. Ama çok eski bir geçmişi vardı. Geçmişini anıp anıp içleniyordu. Geleceği olmadığı, umudun ne olduğunu bilmediği için de karamsardı.Ya o insan heykelinden kırılmış baş... Horozbina taşılına ve tek kabuk kalmış midyeye göre, kırık heykel başı çok küçüktü, daha çocuk sayılırdı. Çünkü, horozbina taşılı ikiyüzbin, tek kabuklu midye yüzelli-bin yaşındaydı. Onlara göre beşyüz yıllık bir heykel başı elbet daha çocuk sayılırdı.Zamanının çok ünlü bir heykelcisi, büyük bir düşünürün heykelini yapmıştı. Bu heykel, kentin geniş bir alanındaki bir yükselti üstüne dikilmişti. Günlerden bir gün öyle korkunç bir deprem oldu ki bütün yeryüzü sallandı. Her şeyin yeri değişti. Üsttekiler alta geçti,alttakiler üste çıktı. Bu karmakarışıklık içinde heykel yıkıldı. Parça parça oldu. Kırılan heykel başı, kendini yeryüzünün altında, toprağın içinde buldu. Killi bir tabakanın arasına sıkışıp kaldı. Düşünür heykelinin kırık başı, bu derin yerde, başkalarının da gömülü olabileceğini düşündü. Kendi diliyle bağırmaya başladı:
— Heeey! Hiçbişey yok mu oralarda beni duyan? Bana yanıt verin!Bu heykel başı günlerce, haftalarca, aylarca, yıllarca hep böyle bağırdı. Hiçbir yanıt alamıyordu. Ama o umudunu yitirmedi. Yeryüzünün altında, kum, toprak, çakıl, taş ve kayaların arasından ses iletimi kolay olmuyordu. Yerin altında sesin bir metrelik yol alabilmesi için aylar geçiyordu. Çünkü, taşın toprağın titreşimi azdı. Heykel başının sözünü, altındaki midye kabuğu on yılda, daha derindeki horozbina taşılı da

eskikitaplarim.com

yirmi yılda duyabiliyordu. Sonunda sesi duyan horozbina taşılıyla, tek midye kabuğu yanıt verdiler:— Sesini duyuyoruz... Ama sen nesin? Bu soru heykel başına kırk yılda ulaşabildi. Heykel başı kendisini ve başından geçenleri, nasıl yerin dibine gömüldüğünü anlattı. Sonra onlara sordu:— Siz nesiniz? Horozbinayla midye kabuğu da kendilerini, geçmişlerini, yaşamöykülerini anlattılar.îşte böyle böyle konuşmaya başladılar. Kırık heykel başı onlara, kendisini insanın yaptığını anlatıyordu. Horozbina taşılıyla midye kabuğu ise insanın ne olduğunu bilmiyorlardı, çünkü içinde yaşadıkları yüzelli-ikiyüzbin yıl öncesinde dünyada insan yoktu. İşte buyüzden meraka kapılarak kırık heykel başına boyuna soruyorlardı.Kırık heykel başı anlatıyordu:— İnsan yaratıcıdır, insan yapıcıdır, insan kurucudur...Horozbina taşılı, midye kabuğu, heykel başı yerin altında birbirlerinden oldukça uzaktılar ama, yine de tanış oldular. Üçü de, yeryüzünü, denizi, suları, güneşi, havayı, yeli, renkleri özlüyordu. Doğanın sürekli değişimini, eylemi, edimi, devinmeyi özlüyorlar-dı: Güneşin doğuşunu, batışını, denizin gelgitlerini, çarpa çarpa dalgaların kayaları parçalayışını... Horozbina taşılı ikiyüzbin, midye kabuğu yüzellibin yıldan -beri bu özlemle yanıyorlardı. Kırık insan heykeli başı onlara şöyle diyordu:— Arkadaşlar, hiç umudunuzu kesmeyin. Gün gelecek yine gün ışığına kavuşacağız. Alı yeşili,kırmızıyı pembeyi, maviyi sarıyı yine göreceğiz. Yine havaya kavuşacağız, suya ulaşacağız.Horozbina taşılıyla midye kabuğu, heykel basınının sözlerini anlayamıyorlardı. Umut ne demekti? Nasıl şeydi?Kırık heykel başı onlara umudun ne olduğunu anlatıyordu:— Umut, gelecekten iyi ve güzel şeyler ummaktır, beklemektir.Gelecek mi? Horozbina taşılıyla midye kabuğu, gelecekten de bişey anlamıyorlardı. Horozbina taşılı şöyle yakmıyordu:— İkiyüzbin yıl önceki o büyük kargaşalıkta ormanlar, binlerce kocaman hayvan ^yerin dibine gömüldü. Hepsi de çürüyüp doğada eridi. Ama ben bu kireçli kayanın içinde taşlaşıp kaldım. Ah, ben de onlar gibi çürüyüp doğaya karışsaydım, o güzel geçmiş günleri şimdi anımsamayacaktım.Midye kabuğu da şöyle yakınıyordu:— O korkunç alaborada sayısız yaratık, bütün balıklar, böcekler yerin dibine gömüldü. Hepsi de çürüyüp yok oldu. Ben de onlar gibi doğaya karışsaydım, şimdi o eski güzel günleri anıp üzülmeyecektim.Kırık heykel başı şöyle diyordu:— Umudunuzu hiç yitirmeyin... Hepimiz kurtulacağız. Havaya, suya, güneşe kavuşacağız yine... Nasıl olsa günün birinde kurtulacağız...Horozbina taşılı soruyordu:— Kim kurtaracak bizi? Midye kabuğu şöyle diyordu:— Kaç yüzyıldanberi burdayız. Kimsenin kurtardığı yok!..Kırık heykel başı da onlara şöyle diyordu:

— Bizi bu yerin dibinden insansoyu kurtaracaktır nasıl olsa...Horozbina taşılı soruyordu:— Niçin bizi kurtaracak? Heykel başı da anlatıyordu:— Çünkü, bu insan denilen yaratık, hiç durmaz, durmadan herşeyi değiştirir...Bekleyin, hiç umudunuzu kesmeyin... Nasıl olsa günün birinde bir insan, içine gömülü olduğumuz bu topraklan kazacaktır. Niçin mi? İnsan bu... Olağanüstü bir yaratıktır...Hiç durmaz, doğayı değiştirmeye çalışır, araştırır, inceler, her şeyi didik didik eder... Yerin dibine inip maden çıkarır... Altın arar toprağın altında... Yol yapar, tüneller kazar...Yapılar kurar,derin temeller açıp... Yeri derinlerine dek kazıp köprüler kurar... Daha neler neler yapar... Bekleyin... Nasıl olsa insanlar bizi burdan çıkarıp kurtaracaktır. Hiç umudunuzu kesmeyin...Mermerden yapılma insan heykelinin kırık başı, on yıl, yirmi yıl, elli yıl, yüz yıl, hiç durmadan bu sözleri söyledi. İnsana olan umudunu hiç kesmedi. Yüz yıl, beşyüz yıl değil, yerin dibine gömüldüğünden beri, tastamam ikibinüçyüz yıl hep bunu söyledi:— Bu insanlar nasıl olsa yerin altını üstüne getirirler... Bigün sıra buraya da gelir... Kazarlar toprağı... O zaman, güneşe, havaya, suya kavuşuruz...Heykel başı umutluydu. Horozbina taşılıyla midye kabuğuna da ikibinbeşyüz yıl umut verdi.İkiyüzikibinbeşyüz yıldanberi yerin dibinde gömülü olan horozbina taşılıyla, yüzelliikibinbeşyüz yıldanberi" gömülü olan midye kabuğu,— Ne zaman? diye soruyorlardı. Heykel başı onlara,— Umudunuzu kesmeyin, üçbin, beşbin yıl geçse de, daha da çok geçse, yine umutsuz olmayın... Bu insanoğlu nasıl olsa buralarını delik deşik eder, açar derinleri... Kurtuluruz burdan, kavuşuruz güneşe!..Çatalca'da 17 dönümlük bir arazi satın aldım. Bu arazinin içine bir kuyu kazdırdım. Kuyucular, dokuz metre derine indiler. Ama su çıkmadı. Dokuzuncu metrede killi bir tabakaya gelindi. Bu killi tabaka içinde bir insan heykeli başı bulduk. Mermerden yontulmuştu. Suyu bulmak için daha derin kazdık toprağı.. Onbirinci metrede kumtaşı çıktı.

eskikitaplarim.com

Kumtaşının içinde tek kabuklu bir midye bulduk.. Daha derine indik suyu bulmak için.. Onüç metre inince önümüze kireçli kaya çıktı. Parçalayarak yukarı aldığımız kireçli kayanın içinde horozbina taşılı vardı. Bu üçünü, yıkadım, arıttım, kitaplığımın rafına yan yana koydum.Onüç metre indikten sonra kuyudan çok gür bir su çıktı.Yerin dibindeki horozbina taşılı, midye kabuğu, heykel başı, binlerce yıl yerin dibinde gömülü bekledikten sonra, güneşe, havaya, suya kavuştular. Şimdi üçü yan yana kitaplık rafımda duruyorlar.

KENDİNİ BEĞENMİŞ BADEM AĞACI

(Bu öykü, 6-10 yaş arası çocuklar için yazılmıştır.)Yemiş ağaçları, yılda altı kez giysi değiştirir.Yazın, yapraktan giysileri vardır. Yapraktan yapılma bu giysiler yeşildir. Ama hep bir örnek yeşil değil. Kimininki açık yeşil,kimininki koyu yeşildir.Güzün, yemiş ağaçlarının, giysilerinin rengi açılır. Yapraktan giysiler sararır, solar, yada kızarır.Kış gelince yemiş ağaçları, giysilerinden soyunurlar. Çıplak kalırlar.Kışın kar yağarsa, yemiş ağaçlan da kardan yapılma ak giysilerini giyinirler.İlkyaz gelince,yemiş ağaçları yeniden giyinirler .Bu kez giysileri, yeşil üzerine çiçeklidir. Bu çiçekler,yeşil yaprakları süslerler. O çiçekler de renk renktir: Ak, pembe, sarı, kırmızı, açık mor...Yazın, giysilerdeki çiçeklerin yerini yemişler alır. Bu kez de yemiş ağaçları, yemişlerle süslü yeşil giysilerini giyinirler.O bahçede pekçok yemiş ağacı vardı: Elma, armut, ayva, nar, erik, badem, kayısı, şeftali, vişne, kiraz, daha ne yemişler...O kış havalar çok soğumuştu. Bütün yemiş ağaçları yapraklarını dökmüşler, çıplak kalmışlardı. Rüzgâr estikçe, üşüyen ağaçların dallan tirtir titriyordu.Soğuk daha da arttı. Kar yağmaya başladı. Yemiş ağaçları, kardan yapılma ak giysilerini giyindiler.Bikaç gün sonra kar eridi. Üstelik güneş de çıktı. Mevsim kıştı ama, hava ılımıştı. Kış ortasında yaz olmuştu sanki. Havalar ılınınca, ağaçların köklerinden gövdelerine, gövdelerinden de dallarına doğru özsu yürümeye başlamıştı.Bütün yemiş ağaçlarında ilkyaz özlemi başlamıştı. «Ah, bir ilkyaz gelse de, çiçeklensek...» diyorlardı. İlkyazın, yeşil üstüne çiçekli giysilerini giyinip kuşanacaklardı. Süslenip püsleneceklerdi. Ama ilkyaza daha çok zaman vardı.Kış ortasında o ılık havalar sürüyordu.Bahçedeki yemiş ağaçlan arasında yirmi tane badem ağacı vardı. Bu badem ağaçlarından birinin kökü derindeydi. Toprağı bol ve gübreliydi. Böyle olduğu için de soğuktan iyice korunmuştu. Buyüzden kökündeki özsuyu dallarına çabuk yürüdü. Dallarında tomurcuklar oluştu. Sonra bu tomurcuklar patladı, çiçekler açtı. Bahçedeki yemiş ağaçları içinde, salt o badem ağacı çiçeklenmişti. Çiçekli giysisini giyinmişti. Koca bahçenin içinde bitek kendisinin çiçek açmış olmasından çok böbürleniyordu. Öbür yemiş ağaçlarının çıplak dallarına bakıp bakıp,— Oh ya, hiçbirinizin çiçeği yok işte... Ben çiçeklenip donandım... diyordu.Bütün öbür yemiş ağaçları, o çiçekli badem ağacını kıskanıyorlardı. Ama en çok kıskanan, çiçek açmamış badem ağaçlarıydı. Hep bir türdendiler. Hepsi de badem ağacıydılar.Neden yalnız o çiçek açmıştı da, kendileri çiçek açamamıştı!Hepsinden önce çiçek açtı diye kendini beğenen genç badem ağacı, böbürlendikçe böbürleniyordu. Öbürleri de kıskançlıklarından çatlayacaklardı. Bu kıskanç yemiş ağaçlarından biri, çiçekli badem ağacı için şöyle şeyler söyledi:— O, görmemişin biri... Kış ortasında hiç çiçekli giysi giyilir miymiş. Bizim de çiçekli giysilerimiz var, ama giymek için zamanını bekliyoruz.Çiçekli badem ağacı, öbürlerinin, kıskançlıklarından böyle söylediklerini biliyordu.— Beni çekemiyorsunuz da, ondan böyle dedikodu yapıyorsunuz... dedi.Çiçek açmış badem ağacının övündüğü kadar da vardı. Ordan geçenler, o koca bahçenin içinde allanıp pullanıp çiçeklenmiş olan o badem ağacından gözlerini alamıyorlardı.Bahçenin dibinde çok yaşlı bir yemiş ağacı vardı. O denli yaşlıydı ki, artık eskisi gibi bol yemiş veremiyordu. Bu yaşlı ağaç, çok az konuşurdu. Bu tartışmaya da katılmamıştı. Ama her ağaçtan bir ses çıktığını gördü. Söze karışmak zorunda kaldı.— Çocuklar, dedi, hepimizden önce çiçek açmış olan o genç badem ağacını boşuna kıskanmayın. O zavallıya acıyın... Çünkü, o zavallı, tek başına çiçek açarsa, ilkyazı kandırıp erken getirebileceğini sanıyor. Oysa, her mevsim, belli zamanda gelir... Daha kış bitmedi. Ne olacağı belli değil. Biz o kendini beğenmişi, bir de yemiş zamanı görelim.Çiçekli genç badem ağacı, yaşlı ağacın bu sözlerinden çok utandı. Öyle utandı ki, ak çiçekleri kızarıp pembeleşti.<<Havalar ılıktı ama, kış

eskikitaplarim.com

daha geçmemişti. Birden havalar bozdu yine. Soğuklar arttı. Önce kar yağdı. Sonra don oldu. Her yer buz tuttu. İşte o zaman, genç badem ağacının erken açan bütün çiçekleri döküldü.İlkyaz geldi. Bahçedeki bütün yemiş ağaçları, çiçekli giysilerini giyindiler. Yalnızca o erken çiçekle-nen badem ağacı çiçek vermedi. Çünkü, bir ağaç, yılda iki kez çiçek açmaz.Yaz geldi. Yemiş ağaçlarının çiçekleri yemiş oldu. Ağaçlar, yeşil üstüne yemiş süslü giysilerini giyindiler.
Erken çiçek açmış olan badem ağacı, o yaz yemiş de veremedi. Dalları yemişsizdi. Çünkü ağaçlar, çiçek açmayınca yemiş de veremezler.Bütün öbür yemişli ağaçlar, o yemişsiz badem ağacını alaya almaya başladılar:— Hadi, şimdi de böbürlensene bakalım... Nerde senin yemişlerin!Yaşlı yemiş ağacı onları şöyle uyardı:— Alay etmeyin çocuklar... Sizin de başınıza gelebilir... Hava, sizi de kandırabilir. Sakın kanmayın!Yemişsiz badem ağacı, kalın dallarından gövdesine doğru, reçine akıtarak ağlıyordu. Ağlaya ağlaya şöyle dedi:— Bağışlayın kardeşlerim! Ben kendiliğimden çiçek açmak istememiştim. Ama birden gönlümde ılık bir ilkyaz esti. Bir ılık esinti duydum içimde... İşte o beni kandırdı. Gelecek yıl, ben de sizinle birlikte çiçek açacağım, hep birlikte yemiş vereceğiz.

UÇURTMA SAVAŞÇILARI

Dedesi, Murat'a sıksık uçurtmanın nasıl yapıldığını, nasıl uçurulduğunu ballandıra ballandıra anlatır dururdu.— Uçurtma uçurmanın keyfi başka hiçbir oyunda yoktur... derdi.Murat'ın dedesinin yaşı sekseni aşkındı. Ama çok dinçti. Yolda birlikte giderken, O'na yetişmek zordu. O denli hızlı giderdi.Dedesi, uçurtmanın nasıl yapıldığını, nasıl uçurulduğunu anlattıkça Murat da meraklanır,— Hadi öyleyse, uçurtma yapıp uçuralım dedeci-ğim... derdi.O zaman dedesi türlü bahaneler ileri sürerdi. Kimileyin, uçurtma uçurmak için çok yaşlı olduğunu bu yaştan sonra uçurtmanın arkasından koşacak gücü olmadığını söylerdi. Kimi zaman da, artık kentte uçurtma uçuracak geniş alan kalmadığını anlatırdı.
Eskiden, derdi, benim çocukluğumda, kentin içinde pek çok düz tepeler, geniş boş alanlar vardı.Murat,— Dedeciğim, eskiden dediğin o zamanlardaki geniş alanlar şimdi ne oldu? diye sorardı.Dedesi şöyle derdi:— Oralarda yeni yeni yapılar kuruldu. Kent hem sıklaştı,yoğunlaştı,hem de yaygınlaştı.Uçurtma uçuracak boş alan kalmadı.Günlerce, haftalarca, aylarca Murat'a uçurtmanın nasıl yapıldığını, nasıl uçurulduğunu, anlattı durdu. Hele uçurtma savaşlarını anlatırken, Murat daha büyük ilgiyle dedesini dinliyordu.— Nasıl olur uçurtma savaşı?— Her mahallenin en usta uçurtmacısı savaş için özel bir uçurtma yapar. Uçurtmanın ipine bikaç yerinden tıraşbıçağı geçirilir. Sonra mahallenin büyük küçük bütün çocukları, o usta uçurtmacının arkasına takılır. O dediğim boş alanlardan birine giderler. Orda uçurtmayı havaya salar, uçururlar. Başka mahallelerin çocukları da kendi uçurtmalarını havalandırmışlardır. Uçurtma en çok ilkyazla güz aylarında uçurulur.— Neden dedeciğim?— Çünkü o zamanlar hava uçurtma uçurmaya çok uygun olur.— Uçurtma uçurmaya uygun hava nasıl olur dedeciğim?— Hava ne çok rüzgârlı, ne de büsbütün rüzgârsız olacak. Çocuklardan biri baş tutar.— Baş tutar ne demek? — Yüksek bir yerde uçurtmayı arkasından, çıtalarından tutmaya baş tutmak denir. Uçurtmayı uçuracak olan da, uçurtmanın ipi elinde kırk-elli adım ötede durur. İpi birden çekince, baş tutan çocuk uçurtmayı bırakır. Uçurtma, rüzgâra karşı çekildiğinden birden havalanır. Havalanınca, uçurtmayı "uçuran çocuk ipi yavaş yavaş salar. Uçurtmayı havada yükseltmek için ipi kendine çeker. O zaman uçurtma baş atar.— Baş atar ne demek dedeciğim? Nasıl baş atar?— Uçurtmayı yükseltmek için, ipini hızla kendine çekip, sonradan salıvermek gerekir. İpi hızla kendine çekince, uçurtma sanki tos atar gibi havada bir devinir. İşte buna uçurtma baş atıyor denir. İpini saldıkça, yerdeki sicim yumağı da yavaş yavaş sağılır. İp kulaç kulaç çekilir. Bunu yapmak ustalık ister.— Ya uçurtma savaşı nasıl olur dedeciğim?— Başka mahallelerin çocukları da uçurtmalarını havalandırmalardır. Gökte sekiz-on, kimi zaman daha çok uçurtma süzüle süzüle uçar. Uçurtma ne kadar dengeliyse, kuyruğu da ne kadar uzunsa, o kadar güzel süzülür. Uçurtmaları uçuranlardan biri, havadaki uçurtmalardan birini gözüne kestirir. Kendi uçurtmasını ona doğru yaklaştırır. Bu yaklaştırma savaş ilanı demektir. Uçurtmaları savaştırmak için iplerini birbirine dolandırıp çekmek

eskikitaplarim.com

gerekir. İpi salarak yada çekerek, havada zikzaklar çizdirerek uçurtmaya manevralar yaptırılır. Havada iplerinden birbirine dolanan iki uçurtmadan hangisi ötekini sürüklerse, sürüklediği uçurtmayı tutsak almış olur. Hani uçurtmanın ipine bıçak, tıraşbıçağı takılır demiştim ya... Uçurtma savaşı sırasında onlardan biriyle savaşılan uçurtmanın ipi kesilmeye çalışılır. İpi kesilen uçurtma, öbür uçurtmanın ipine dolanmışsa, savaşı kazanan uçurt-macı çeker alır onu aşağıya; ipi dolanmamışsa uçar gider taa uzaklara. Sonunda bilinmez bir yere düşer, parçalanır.— Ya ipi kesilmezse dedeciğim?— Çoğu zaman ip kesilmez. Havada tıraşbıçağıy-la, savaşılan uçurtmanın ipini kesmek çok zordur. İpi kesilemezse, biribirine dolanan iki uçurtmayı uçuranlar ellerindeki ipi çekmeye başlarlar. İpi çekerken koparmamak gerekir. Çünkü ipi kopan uçurtma, öbürüne tutsak olur. Güçlü ve usta olan çocuk ipi çekerek, dolanan öbür uçurtmayı da yere indirmeye çalışır. Savaşı kazanan mahallenin çocukları sevinçle bağırışıp çığrışıp uçurtmayı uçuran çocukla birlikte koşarlar. Tutsak edilen, uçurtmalarını dolanan ipten çözmek, kurtarmak için o yana doğru koşarlar.
— Sonra dedeciğim?— Sonunda, iki yandan biri, iki uçurtmayı da yere indirir. Tutsak edilen uçurtma kendilerinin olur.Dedesi bu uçurtma savaşlarını Murat'a sıksık, ama hep değişik biçimlerde anlatırdı. Murat, anlatılanları dinlemekten ne denli keyifleniyorsa, dedesi anlatmaktan daha da çok keyiflenirdi. Çocukluk günlerini yeniden yaşarmış gibi coşardı.Murat'ın üçüncü sınıftan dördüncü sınıfa geçtiği yılın yaz tatilinde dedesi Murat'ın üstelemelerine dayanamadı; bigün,
— Peki bugün, seninle uçurtma uçuralım... dedi. Murat sevincinden uçtu. Dedeyle torun, sabaherkenden işe koyuldular. İlkin sokağa çıkıp uçurtma için gereken gereçleri satın aldılar. Bunları eve getirdiler. Dede kollarını sıvadı, işe girişti. Murat coşkulu bir sevinç içinde, dedesinin uçurtma çıtalarını çatmasını, incecik, renkli uçurtma kâğıtlarını kesip, çirişli çıtalara tutturmasını seyretti. Renk renk kâğıtları keserek o uzun süslü kuyruğun yapılmasında dedesine yardım etti. Dedesi uçurtmanın çıtalarına sicimi bağlarken, uçurtmanın havada iyi terazilenmesi için naşı I dengeli yapılacağını da anlattı.Dede, uçurtmanın uzun kuyruğunu, çıtaların çevresine düzenle sardı. Bir ucu uçurtmaya bağlı bir koca yumak sicimi de yanlarına alıp sokağa çıktılar. Uzun zaman gezip dolaşıp uçurtma uçurmaya uygun bir boş alan aradılar. Böyle bir yer bulamayınca, otobüse, troleybüse, dolmuşa binip, boş alan bulabilmek için uzak yerlere gittiler. Hiçbir uygun yer bulamadılar. Çok yorulmuşlardı. Sonunda dedeyle torun bir taksiye binip kentin dışına çıktılar. Orası kırlıktı, boştu. Dede, sevinçle ellerini çırptı. Çünkü havada beş-altı uçurtma daha vardı. Torununu bir tümseğe çıkarıp uçurtmayı eline verdi. Uçurtmanın nasıl tutulacağını ona gösterdi. Kendisi kırk-elli adım geri gidip,— Hazır mısın? diye sordu. Murat,— Hazırım dedeciğim... dedi.— Ben ipi çekince uçurtmayı bırak. Daha ilk denemede başardılar. Uçurtma diklendi, baş kaldırdı. Dede sicime kulaç kulaç asılıp sonra sicimi salıveriyordu. Uçurtma yükseldikçe yükseliyor, baş atıyor, kuyruğu nazlı nazlı süzülüyordu.Murat, dedesinin yanında sevinçten zıpzıp, zıplıyor, uçurtmanın ipini kendisine vermesini istiyor, ama dedesi hiç oralı olmuyordu. Çünkü havadaki uçurtmalardan birini savaşmak için gözüne kestirmişti. Murat,— Dedeciğim, birazcık da bana ver, ne olur... dedikçe, dedesi,— Dur şimdi Murat, sonra elinden kaçırırsın deyip uçurtmanın ipini vermiyordu.Çünkü seksen yaşını aşmış olan dedesi, öyle coşmuştu ki, Murat'tan daha çocuk olmuştu. Dede,— Bak şimdi, karambol olacak Murat! dedi.— Karambol nedir dedeciğim? diye sordu.— Havadaki iki uçurtma birbirine dolanınca, ona karambol denir...Dediği gibi de havadaki iki uçurtma birbirine dolandı. Dede, yirmi yaşında bir delikanlı gücüyle ipi çekmeye başladı. Hem ipi çekiyor, hem koşuyordu. Dedesine yetişmek için koşan Murat, bir yandan da,— Tutsak aldık, tutsak aldık! diye bağırıyordu. Dede ipi çektikçe, tutsak uçurtma da onlarayaklaşıyordu. Dede birden tutsak edilen uçurtmanın sahibini düşündü. Herhalde, Murat yaşta, belki ondan bir-iki yaş büyük bir çocuktu. Yaşlı bir adamın, bir çocuğun uçurtmasını tutsak alması ayıp olacaktı.— Murat gel de tut uçurtmanın ipini! dedi.Ama Murat yanma gelinceye dek, öbür uçurtmanın ipini tutan da tepenin arkasından çıkıp göründü. Dede çok şaştı. Çünkü o da kendisi gibi, belki kendisinden de yaşlı bir dedeydi. Arkasından da torunu koşuyordu.
İki dede karşı karşıya geldiler. Arkalarında da torunları vardı. Bir süre, ayıp bişey yapmışlar gibi sustular. Sonunda Murat'ın dedesi,— Torunum eğlensin diye* ona uçurtma uçur-dum... dedi.Öbür

eskikitaplarim.com

dede,— Ben de öyle... dedi.— Rüzgâr tersten esmeseydi, sen benim uçurtmamı zor alırdın... dedi.Murat'ın dedesi,— Gelecek pazar, uçurtmalarımızı yine savaştırırız... dedi.İki dede birbirine bakışıp gülmeye başladılar; öyle güldüler ki, ikisinin de gözlerinden yaş geldi. Murat, öbür dedenin torununa,— Galiba dede olmadan bizler uçurtma uçurama-yacağız. O zamana kadar da buralar yapılarla dolar, bize boş alan kalmaz... dedi.

BİR ZAMANLAR BİR ÖKÜZ NASIL BAŞKAN SEÇİLMİŞTİ

Sevgili çocuklar size,— Ormanların kralı kimdir? diye sorsam, biliyorum, hepiniz de,— Ormanların kralı aslandır! dersiniz. Öyledir. Aslan, ormanların kralıdır. Ormanlar dahayvanların ülkesidir. Öyleyse aslan, bütün hayvanların kralıdır. Okuduğunuz masallarla öykülerde de aslanın, hayvanların kralı olduğu anlatılır.
Zamanımızda ülkelerin çoğunda artık kral yok. Krallık tarihe karıştı. Şimdilerde kralların yerini başkanlar aldı. Eskiden hayvanların kralı olan aslan da günümüzde hayvanların başkanı oldu.Krallık babadan oğula geçer, başkanlarsa, seçilir. Günümüzde hayvanlar da kendi başkanlarını seçiyorlar. Hayvanlık tarihinde hayvanların kralı da, başkanı da her zaman aslan olmuş, yalnız bir kez öküz hayvanların başkanı seçilebilmiştir. Hayvanlar, öküzü başkan yapmalarını, kendileri için bir yüzkarası saymışlardır. Öküzün başkanlığı hayvanlık tarihinin bir kara sayfasıdır.Nasıl olmuştur da hayvanlar, öküzü kendilerine başkan seçmişlerdir? İşte şimdi sizlere, hayvanlık tarihinin bu en önemli olayını anlatacağım.Krallık zamanında, kral olan aslan ölünce, onun yerine, en büyük oğlu olan aslan, hayvanların kralı olurdu. Krallık kalkıp da başkanlık kurulunca, hayvanlar kendi başkanlarını kendileri seçmeye başladılar. Bir seçim yapabilmek için de seçilecek en az iki adayın olması gerekirdi.Hayvanlar, başkanlık seçimine girişmişlerdi. Çok büyük ve çok çekişmeli bir seçim olacağı anlaşılıyordu. Tarih boyunca hayvanlara krallık yada başkanlık etmiş olan aslan, çok doğal olarak, başkanlığa adaylığını koymuştu. Kaplan da adaylığını koymuştu. Aslanın başkanlık seçiminde en büyük rakibi kaplandı. Bu iki başkan adayı, çok sert seçim propagandasına başladılar. Birbirleriyle çekişmeye, birbirlerini kötülemeye giriştiler.Hayvanlar, tarihleri boyunca kendilerine krallık etmiş olan aslandan artık bıkmışlardı. Hayvanların çoğu bir değişiklikten, bir yenilikten yanaydı. Bu yüzden seçimi kaplanın kazanması olasılığı büyüktü. Buna karşılık başkanlık için kaplanı deneysiz ve acemi bulan hayvanlar da çoktu. Bakalım, kaplan başkanlığı becerebilecek mi, diye kuşkuya kapılanlar vardı. Bu yüzden, kaplanın başkan seçileceği de pek kesin değildi.Aslan, seçimi ya kaplan kazanırsa diye işkilleniyor, kaplan da aslan başkan seçilecek diye çekiniyordu. Aslana göre, seçimi kendisi kazanamayacaksa, kaplan kazanmasın da kim kazanırsa kazansındı. Kaplan için de aynı şeydi. Kendisi kazanamayacak olduktan sonra, tek aslan başkan olmasın da, hangi hayvan olursa olsun... İkisi de böyle bir kuşkuya kapıldıkları için, mandayı övmeye başladılar. Hem aslan, hem de kaplan, seçim konuşmalarında, mandayı öve öve göklere çıkarıyorlardı. Çünkü, nasıl olsa manda, kendileriyle denk tutulamazdı. Ağır kanlı bir hayvandı, pek de akıllı sayılmazdı. Çok güçlüydü ama, bir çocuk bile onu güdebilirdi. Aslan, kaplan başkan seçilecek korkusuyla, kaplan da aslan başkan seçilecek korkusuyla mandayı durmadan övdü. Sonunda hayvanlar mandanın da başkanlığa adaylığını koydular. Nasıl aslanın en büyük rakibi kaplansa, mandanın da en büyük rakibi,suaygırıydı. Suaygırı, mandanın başkanlığa adaylığını koyduğunu öğrenince, o da adaylığını koydu. Çünkü, mandadan daha iri, daha güçlü olduğunu, başkanlığa daha yaraşacağını iddia ediyordu. Dedikleri de doğruydu. Seçim propagandası alıp yürümüştü. Hayvanların kimileri mandadan, kimileri de suaygırından yana olmuşlardı.Nasıl aslan kaplandan, kaplan da aslandan, başkan olacak diye çekiniyorduysa, manda da suaygırından, suaygırı da mandadan çekinmeye başladı. Düşmanı olan manda başkan seçilmesin de hangi hayvan seçilirse seçilsin, mandanın umurunda değildi. Manda da, tek suaygırı başkan seçilmesin de, başka kim seçilirse seçilsin, aldırış etmeyecekti. Aralarındaki bu sert tartışma ve birbirlerini kötüleme sonunda manda, kendisine hiçbir zaman denk görmediği ayıyı övmeye başladı. Suaygırı için ayı, değerli bir hayvan değildi. Yani manda da, suaygırı da değerli bulmadıkları için ayıyı kıskanmıyorlardı. Buyüzden ikisi birden ayıyı

eskikitaplarim.com

övmeye başladılar. Ayıyı o denli çok övdüler ki sonunda ayı, hayvanların genel isteği üzerine, o seçimde başkanlık için adaylığını koymak zorunda kaldı. Ayı, başkanlığa adaylığını koyunca, ayının en büyük rakibi olan yabandomuzu da, kendi yandaşlarının üstelemesiyle başkanlığa adaylığını koydu.

İki can düşmanı yabandomuzuyla ayı, seçim propagandası sırasında birbirlerini durmadan kötülediler. Ayı, ya yabandomuzu seçilirse diye kuşkuluydu. Yabandomuzu da, ayı seçilecek diye korkuyordu. Tek ayı seçilmesin de, isterse eşek başkan olsun. Evet, eşek! Ayı da, yaban domuzu seçileceğine, bir eşeğin bile başkan olmasına razıydı. Sonunda hem ayı, hem yabandomuzu, birbirlerini kıskanmaları yüzünden eşeği övmeye başladılar. Eşek, yanık sesiyle, içli anırtısıyla, müzik bilgisiyle, uzun kulaklarıyla, hayvanların başkanı olabilecek tek hayvandı. Bu övgüler sonunda, hayvanlar, eşeği de başkan adayları arasına koydular.Eşek başkan adayı olunca, onun en büyük rakibi olan at hiç durur mu? At, eşekten soyluydu, çok koşardı, daha boyluydu. At da başkanlığa adaylığını koydu. Bu kez, atla eşek, başkanlık seçimi için aralarında çekişmeye başladılar. Ya eşek seçilirse, bu at için ölümden beterdi. Eşek de, at başkan olacağına ölsün daha iyiydi. Kendi ölümünü, atın başkanlığına yeğ tutardı.Eşek, daha boylu olduğu için kendisinin başkan seçilmesini isteyen ata karşı, devenin daha da boylu olduğunu ileri sürmüştü. At, buna hiç karşı koymadı. O da eşekle birlikte deveyi övmeye başladı. Bunun üzerine deveden yana olanlar, devenin de adaylığını koydular.Deve başkan adayı olunca, bu kez zürafa ortaya çıktı. Boy bakımından deveye üstündü. Hayvanlar, devecilerle zürafacılar diye ikiye ayrılmıştı. Zürafa, ya deve başkan olursa diye korkuya kapıldı. Deve de, ya zürafa başkan olursa diye korkuya kapıldı. İkisi de birbirlerini kötüleyip, kendilerinden aşağı gördükleri bir hayvanı, tilkiyi övmeye başladılar. Tilkiyi, şöyle kurnaz, böyle kurnaz diye anlata anlata bitiremiyorlardı. Bu övgüler boşa gitmedi. O seçimlerde tilki de başkanlığa adaylığını koydu.Tilki başkan seçilecek diye kıskançlıktan deliye dönen sansar, kendisinin daha da kurnaz olduğunu ileri sürerek, başkan adayı oldu. Tilki, sansar ortaya çıkmasa, kendisinin başkan olacağına inanıyordu. Sansar da, tilki başkan seçilecek diye işkilliydi. Oldum olasıya birbirlerini çekemezlerdi. Sansar, tilkinin hakkından kurt gelir diye düşündü. Buyüzden kurdu övmeye başladı. Tilki de, kurdu övmekte bir sakınca görmedi. Tek, can düşmanı sansar seçilmesin de, isterse kurt kendisini paralasındı... Sansar biyandan, tilki biyandan kurdu övdükçe, öbür hayvanlar kurdu da başkanlığa aday gösterdiler.Etobur hayvanlar içinde paralamakta, parçalamakta kurdun başlıca rakibi olan sırtlan, kurdun başkan adayı olduğunu duyunca, kendisi de başkanlığa adaylığını koydu. Kurt, leş yediğini söyleyerek
sırtlanı kötülemeye başladı. Sırtlan da, canlıları parçaladığı için kurdu yeriyordu. Kurt, ya sırtlana inanırlarsa diye, sırtlan da, ya kurda inanırlarsa diye, birbirlerinin başkan olmasından korkmaya başladılar. Kurt, sırtlan başkan olmasın da hangi hayvan olursa olsun diye düşünüyordu, isterse köpek başkan olsun... Evet, evet, köpek!.. Hiç olmazsa köpek, kendi soyundan geliyordu. Sırtlan da, kurdun başkan olmasındansa, köpeğin başkan olmasına çoktan razıydı. Biyandan birbirlerini kötülerlerken, biyandan da köpeği övmeye başladılar. Bu aşırı övgüler sonunda köpek de başkan adayları arasına girdi.Köpek başkan adayı olunca, onun can düşmanı kedi hiç durur mu? O da başkanlığa adaylığını koydu. Seçim propagandasına girişen kediyle köpek birbirlerini boyuna kötülediler. Can düşmanı başkan seçilecek diye ikisinin de birbirinden ödü kopuyordu. Sonunda köpek, öküzü övmeye başladı. Çünkü öküzü, kendinden çok aşağı görüyordu. Evet, öküz iriyarı bir hayvandı ama, ne boğaydı, ne de inek... Cinselliği olmayan, insanların iğdiş ettikleri bir hayvandı. Bu-yüzden onu kıskanmıyor, övmekte de bir sakınca görmüyordu. Kediye gelince, tek köpek başkan olmasın da, öküzün bile başkan olmasına razıydı. Evet, öküzün bile... Öküz ki ne erkekti, ne de dişiydi. Çoluğu çocuğu olmazdı, soyusopu kurumuştu. Kedi de, öküzü övmeye, öve öve göklere çıkarmaya başladı.Can düşmanı olan kediyle köpek, öküzü o denli çok övdüler ki, sonunda öküz, hayvanların genel isteğine dayanamayarak, o seçimlerde başkanlığa adaylığını koymak zorunda kaldı.Öküzün düşmanı yoktu. Çünkü öküzdü... Çünkü, ne erkekti, ne dişiydi. Çünkü, insanlar onu iğdiş etmişlerdi. Çünkü cinsellikten yoksundu. Buyüzden, hiçbir hayvan kendisini öküze denk ve rakip görmedi. Hiçbiri öküzü kıskanmıyordu. Böyle olduğu için de, o seçimde bütün başkan adayı

eskikitaplarim.com

hayvanlar birbirlerini yerip, yalnız öküzü övdüler. Bunun sonunda da öküz, o seçimlerde, genel oyu alarak, hayvanların başkanı seçildi.Hayvanlar, öküzü başkan yapmalarının kendileri için yüzkarası olduğunu sonradan anladılar ama, gelecek seçimlere dek artık iş işten geçmişti. Öküzün başkanlık dönemi, hayvanlık tarihinin kara bir sayfası olarak kaldı.

KUMDAN KALELER

O yazlık kıyı köyünde güzel dinlenme evleri vardı. Kimi aileler, yaz tatillerini burda geçirirlerdi. Evlerin önü taa denize dek geniş kumsaldı. Kumsalın incecik, yumuşacık kumları güneşte pırıl pırıl parlardı. Kıyı, kapalı bir koy içinde olduğundan, çoğunlukla denizi dalgasız olurdu. Üstelik, deniz çok sığ olduğundan, anababaları, küçük çocukları da güvenceyle denizde oynamaya bırakırlardı.Çocuklar, kendiliklerinden, yaşlarına göre oyun öbeklerine ayrılmışlardı. Beş-on yaşlarındaki çocukların, en eğlenerek oynadıkları, en çok sevdikleri oyun, denizle kumsalın bitiştiği yerde kumdan kaleler yapmaktı. Kumları yığarak büyük kaleler kurarlar, kalelerin önüne de hendekler, havuzlar yaparlardı. Hendeklerin, havuzların içindeki deniz suyu, karşıdan saldıracak düşmanın, kaleye girmesine engel olacaktı.Kale duvarlarına mazgallar açarlar, burç bile yaparlardı. Ama çok zaman, kaleyi tamamlayamazlardı. Çünkü, kıyıyı yalayan hafif bir deniz dalgası, kumdan kaleyi siler süpürür, dümdüz ederdi. Onca emekle yapılmış olan kale birdenbire yokoluverirdi. Bu oyunun keyfi de, bir dalganın denizden uzanmış köpüklü bir dil gibi kumdan kaleyi yalayıp yoketmesiydi. Çocuklar çok keyiflenirlerdi. Dalga kalelerini yıkınca öyle gülerler, öyle gülerlerdi ki, kahkahadan kumsala, yada denize yuvarlanırlardı. Hemen işe koyulurlar, yeniden kumdan kalelerini kurmaya başlarlardı. Ama az sonra bir dalga daha gelir, kaleyi yine dümdüz ederdi. Hemen hemen bütün günleri bu oyunla geçerdi. Başka oyunlar da oynarlardı ama, en sevdikleri, hiç bıkmadan oynadıkları, kumdan kale yapma oyunuydu.Günlerden bigün bu yazlık dinlenme evlerinden birine yaşlıca bir karı koca taşınmıştı. Çocuklar, her yeni gelen komşuyu merak ederlerdi. Bu yaşlıca karı kocayla da ilgilendiler. Adam, çok asıkyüzlüydü. Belki de yüzü hiç gülmediğinden, olduğundan daha yaşlı görünüyordu. Uzun boylu, zayıftı. Mayolu olunca, daha da zayıf görünüyordu. Kumsala uzanıp güneşleniyor, ama denize girmiyordu.Çocuklar en çok bu adamın kendileriyle hiç konuşmamasına şaşıyorlardı. Dinlenme evlerindeki büyükler içinde, çocuklarla söyleşmeyen, şakalaşma-yan tek kişi bu adamdı. Denize girmediğine, gülmediğine, çocuklarla da konuşmadığına göre, bu adamın niçin deniz kıyısındaki dinlenme evine geldiğini çocuklar çok merak ediyorlardı. Bigün yine kıyıda kumdan kale yaparlarken, güneşten teni tunç rengine çalmış bir oğlan çocuğu koşarak yanlarına geldi,— Çocuklar, öğrendim! diye bağırdı. Oyundan başını kaldıran bir kız arkadaşı,— Neyi öğrendin? diye sordu.— O asıkyüzlü adamın niçin buraya geldiğini öğrendim.Öbür çocuklar da, ellerinden kum kovalarını, kürekleri bırakıp,— Neye gelmiş?— Neye gelmiş? diye sordular.

Derisi tunçlaşmış oğlan çocuğu da anlattı:— Karısı anneme anlatıyordu. Ben de duydum. O adamın sinirleri bozukmuş. Herşeye kızarmış birden. Doktorlar deniz kıyısında dinlenmesini salık vermişler. Gülmesini, eğlenmesini söylemişler.

Üzüm gözlü bir kız,— Ama hiç gülmüyor ki... dedi. Sarışınlığı, güneşten esmerleşmiş bir oğlan,— Belki de gülmesini bilmiyordur, dedi. Başka bir çocuk,

— Gülmesini bilmeyen insan olmaz, ama belki unutmuş olabilir... dedi.Çocuklar birden sustular; çünkü asıkyüzlü adam onlara doğru geliyordu. Çocuklar da kendi oyunlarına daldılar. Asıkyüzlü adam, onların yanına gelip başlarına dikildi. Sesini çıkarmadan bir süre onları seyretti. Adamın konuşmadan kendilerini seyretmesinden çocuklar tedirgin oldular. Neden sonra adam,— Bir dalga gelirse, onca uğraşarak yaptığınız kaleyi yıkar... dedi.Topaç gibi bir oğlan,— Biliyoruz... dedi.Asıkyüzlü adamın yüzü daha da asılarak,— Biliyorsanız ne diye tam kıyıda yapıyorsunuz da, kalenizi daha geriye kurmuyorsunuz? dedi.İki örgülü saçlı bir kız,— O zaman dalga yıkamaz ki... Dalga yıksın diye burda yapıyoruz... dedi.Asıkyüzlü adam, iyice canı sıkkın yanlarından uzaklaştı. Ama ertesi gün yine başlarındaydı. Bir süre dikilip seyrettikten sonra,— Görürsünüz bir dalga gelir,

eskikitaplarim.com

yıkar... dedi. Güneşte büsbütün yağızlaşmış bir oğlan omuzlarını kaldırarak,— Yıksıın! dedi.— Yıkılacağını bile bile ne diye yapıyorsunuz öyleyse?Asıkyüzlü adamın suratından düşen bin parça, ağzından çıkan beşbin parça oluyordu. Bir kız.— Yapıyoruz işte... dedi.Tam o sırada, gerçekten de bir dalga gelip kumdan kaleyi süpürüverdi.Asıkyüzlü adam, haklı çıkmanın kendini beğenmişliğiyle,— Nasıl, ben size söylememiş miydim! dedi. Ama bu sözleri çocuklar duymadılar.Çünkü dalganın çarpmasıyla kumdan kaleleri süprülünce kahkahadan kimisi kumsala kimisi denize yuvarlanmıştı. Asıkyüzlü adam, kızgınlıktan avurtlarını çiğnereyek ordan uzaklaştı.Asıkyüzlü adam, günde bikaç kez, kumdan kale yapan çocukların başına dikilip, onlara, boşu boşuna uğraştıklarını, bir dalganın gelip kaleyi yıkacağını söylüyordu.Çocuklar da ona hep aynı karşılığı veriyorlardı:— Biliyoruz. Asıkyüzlü adam,— Yıkar diyorum size... diyordu. Bukleli saçlı bir kız,— Yıksın, yine yaparız... diyordu. Asıkyüzlü adam,— Yıkılacağını bile bile, ne diye uğraşıyorsunuz? Yararlı bişey yapsanıza... diye öğüt veriyordu. Çok kez, bir dalga gelip kaleyi yıkar, bu tatsız konuşma da kesilirdi.Bigün yine çocuklar kıyıda kumdan kalelerini yapıyorlardı. Bir gölgenin kalenin üstüne geldiğini gördüler. Uzun, upuzun bir gölgeydi. Gölge onlara yaklaşıyor, yaklaştıkça da kumsaldan denize doğru uzanıyordu.Çocuklar, bunun asıkyüzlü adamın gölgesi olduğunu başlarını çevirip adama bakmadan anladılar. Asıkyüzlü adamın gölgesi bile asıkyüzlüydü. O gün asıkyüzlü adam, çocuklara her zamanki öğütleri vermedi. Yalnızca dikilip, konuşmadan onları seyretti. Öğle yemeği zamanıydı. Anneler çocuklarını yemeğe çağırdılar. Çocuklar, yaptıkları kumdan kaleyi bırakıp yemek yemek için evlerine gittiler. Asıkyüzlü adam, kumdan kalenin başında yapayalnız duruyordu. Uzun bir süre öylece durdu, hep kumdan kaleye bakarak. Sonra, başını dolaylara çevirip kimsenin olup olmadığına baktı. Kendisini görecek kimse olmadığını anlayınca, kumsala oturdu. Kumdan kaleyi iki uzun bacağının arasına almıştı. Dalgaları seyrediyordu. Dalgalarla uyumlu olarak başı ileri geri gidip geliyordu. Derken, büyükçe bir dalga kumdan kaleye dek uzandı, kaleyi siliverdi. Asıkyüzlü adamın yüz çizgileri yuvarlaklaştı. Gülümsüyordu. Gülümsediğini bir gören oldu mu diye yine yanına yöresine bakındı. Kimseler yoktu. Avuçlarıyla kumları çekip toplayıp bir kale kurmaya başladı. Kalenin duvarlarına mazgallar da açtı. Bir de burç yaptı kaleye. Sonra, kumsalda bulduğu bir çöpe, bir küçücük kâğıt parçası geçirip, bunu bayrak diye burca dikti. Tam o sırada denizden geçen bir motorun dalgası kıyıya çarpıp kaleyi yıktı. Adam, gülüyor, gülüyor, gülüyordu.Yeniden kale yapmaya girişti. O sırada çocuklar da birer ikişer geldiler. Asıkyüzlü adamın, kendileri gibi kumdan kale yaptığını görünce pek şaştılar. Hiç seslerini çıkarmadan, arkasına dizilip onu seyrettiler. Adam, özene bezene, çok güzel bir kale yapmıştı. Derisi tunçlaşmış çocuk, adam duymasın diye fısıldayarak arkadaşına,— Bu kadar güzelini ben bile yapamazdım... dedi.Ne yazık ki, bir hızlı dalga bu güzel kaleyi yerle bir etmişti. Kalesini deniz alınca adam kahkahalarla gülmeye başladı. Arkasında sıralanmış çocuklar da kendilerini tutamayıp kahkahalarla güldüler. Adam, neden sonra çocukların kahkahalarını duydu. Hep birden gülüyorlardı. Adamın, bacakları denizde, gövdesi kumsaldaydı. Hâlâ gülüyordu.O günden sonra adamın yüz çizgileri hep yuvarlak kaldı.

KENDİNİ ÖLDÜREN PADİŞAH

Bu masalın başlangıcı başka başka anlatılır. Kimisi «Ülkelerin birinde bir padişah varmış» diye masala başlar. Kimisi de «Bir zamanlar bir ülkenin kralı varmış» diye masala girer. «Eskiden bir ülkenin bir başkanı varmış» diye masala başlayanlar da vardır. Kimileriyse, ne kraldan ne padişahtan, ne başkandan sözeder. Onlar «Bir zamanlar bir ülkeyi bir Kurum yönetirmiş» diye masalı anlatmaya başlarlar. Adı ister padişah, ister kral, ister başkan, isterse Kurum olsun; elbet her ülkeyi yöneten, ister istemez her ülkenin başında bir yada birileri bulunacak. Biz bu başta bulunana padişah diyelim, sözü uzatmayıp masala girelim.Bir zamanlar bir ülkenin kurnaz mı kurnaz bir padişahı varmış. Çok kurnaz olduğu için sarayına kapanıp kalmaz, keyfine dalmazmış. Ülkesinin halkıyla ilişkisini hiç kesmezmiş. Kılık değiştirir, halkın arasına girer, halkla konuşur, söyleşir halkın kendisi için neler düşünüp söylediğini öğrenirmiş.Son zamanlarda o ülkede yönetim kötüye

eskikitaplarim.com

gidiyormuş. Kılık değiştirip halkın arasına katılan padişah halkla konuşurken, kendisi için çok kötü sözler söylenildiğini, duyuyormuş. Halk padişahı yeriyor, kargışlıyormuş. Padişah ne zaman kılık değiştirip çarşıya pazara gitse, bir çayevine girse, halkın kendisine ilendiğini işitirmiş. Halk şöyle ilenmekteymiş:— Padişah gibi yerin dibine batsın.— Olmaz olsun böyle padişah.Çok kurnaz olan padişah, halkın kargışına katılır, o da halkla birlikte kendisine ilenirmiş:— Sürüm sürüm sürünsün. Tez günde geberir de biz de kurtuluruz!Padişah yine bigün kılık değiştirip kentte bir çayevine girmiş. Orda padişahı kargışlayanlara,— Niçin bu denli çok kızıyorsunuz padişaha? diye sormuş.Ordakilerden biri şöyle bağırmış:

— Daha da kızmayalım mı? İnsanlarımız işsizlikten kırılıyor. Kendi yurdunda iş bulamayan yurttaşlarımız geçinebilmek için başka ülkelere çalışmaya gittiler. El kapılarında uşak olduk. Sınırlar açılsa da yabancı ülkeler daha başka işçi alsalar, herkes kaçıp gidecek. Burda kimseler kalmayacak yaşlılardan, hastalardan, bir de çocuklardan başka.Ordakilerden başka biri de şöyle demiş:

— Herşey ateş pahası... Geçim güngünden zorlaşıyor. Fiyatlar her gün yükseliyor. Arka arkaya yakınmaya başlamışlar.— Rüşvet aldı yürüdü. Rüşvet vermeden hiçbir iş görülmez oldu. Rüşvetin adını armağan koydular.— İltiması olmayan hiçbir işe giremez oldu. * — Paramızın değeri günden güne düşüyor.— Satıldık üç kuruşa, borçlandık uçan kuşa.— Ya sular!.. Bir hafta, on gün musluklardan su akmadığı çok oluyor. Yandık kavrulduk. Koktuk kokuştuk.— İkidebir elektrikler kesilir. Saatlerce elektrik akımı gelmez. Tezgâhlar, makineler işlemez. Sonra bir de padişah bizden hiç utanıp sıkılmadan zorla vergi alır.— Hangi birini söylemeli; havagazı gelmez, tüp gazlar bulunmaz; bulunanı yanmaz, yananı patlar...— Kiraların yanına yaklaşılmaz... Yönetimin kötülüklerini saya döke bitiremiyorlardı. Kılık değiştirmiş olan padişah, padişah olduğu anlaşılmasın diye, onlarla birlikte kendisine ilenmeye başladı:— İki gözü kör olsun öyle padişahın!.. Padişah böyle ilenip kargışlandıkça halk O'nu da kendilerinden biri sanıyordu.Başka bigün de padişah yine değişik kılıkta halkın arasına girdiğinde, şöyle konuşmalar duymuştu:— Bu böyle yürümez.— Bu gidişin sonu kötüye varacak.— Bir umar bulmalı.— Bir çıkar yol arayalım.Padişah bir gece yine kılık değiştirip sarayından gizlice çıkmış. Halkın arasına karışmıştı. Bir hana geldi. O handa gençlerin toplanıp bir kurtuluş yolu aramak için aralarında söyleşip tartıştıklarını duymuştu. Padişah bol bağışlarda bulunup hancıyı yandaşı yapmıştı. Hancı, bağışlarda bulunan adamın padişah olduğunu bilmiyordu. O'nu handa toplanan gençlerle tanıştırdı. Kılık değiştirip halk kılığına girmiş olan padişah, gençlerin toplantısına katıldı. Gençler, padişahı kötülemekteydiler. Padişah kötülemekte padişahın kendisi gençlerden daha baskındı. Onlar bir kötülüyorlarsa, padişah beş kötülüyordu. Böylece gençlerin güvenini kazandı. Sonunda padişah onlara,— Arkadaşlar, yerden göğe haklısınız. Ama laf bitmez. Lafın sonu yoktur. İş yapmalıyız... dedi.Gençler,—- Ne yapalım? diye sordular.

Padişah,— Bu kötü padişahı devirmek için bir gizli örgüt kuralım, dedi.Orda toplanmış olan genç işçiler, öğrenciler, öğretmenler, bu öneriyi uygun buldular. Padişahı devirmek için bir gizli örgüt kurdular. İçlerinde padişaha karşı en ağır yergilerde bulunan kılık değiştirmiş padişahı da, oybirliğiyle bu gizli örgütün başkanı seçtiler. Yani padişah, kendi kendini devirecekti. Gençlere,

— Örgüt için para gerekli. İlkin bankaları soyacaksınız. Zenginlerden zorlayarak para alacaksınız! dedi.Gençler, örgüt başkanının buyruğunu yerine getirmeye başladılar. Bankalar basılıyor, zenginler kaçırılıp soyuluyordu. Padişah, gizli örgütün başkanı olduğundan, bu örgütün içine kendi adamlarını, ajanlarını,muhbirlerini ve insan kılığına girmiş olan köpeklerini sokmuştu.Hangi örgüt üyelerinin hangi bankayı, ne zaman soyacağını, hangi zenginin rehin alınacağını padişah önce biliyordu. Buyüzden gençler suçüstü yakalanıyordu. İçlerinde vurulup öldürülenler de oluyordu.Halk, toplumun düzenini bozan bu soygunculara, bu zenginlik düşmanlarına kızmaya başlamıştı. Padişaha duyulmakta olan kızgınlık, şimdi işçilerden ve öğrencilerden oluşan bu gençlere yönelmişti. Ama padişah, halkın nefretinden büsbütün sıyrılmak için, düşmanlığı başkalarına çevirmenin daha başka yollarını da aradı. Bir gece örgüt üyelerine,— Biz bu hain padişahı böyle düşüremeyeceğiz... dedi.Yurtlan ve halklarının yararına bir iş yapmaya can atan

eskikitaplarim.com

gençler,— Ne yapmalıyız? diye sordular. Padişah,— Sabotajlar yapmalısınız. Yangınlar çıkarmalı, yakıp yıkmalı, kitapçıları basmalı, bize karşı olanları öldürmelisiniz! dedi.İçlerinde akıllı olanlar, bu buyruğa karşı gelmek istedilerse de örgüte sızmış olan padişahın ajanlarının kışkırtmalarıyla bu sözlere kandılar. Yakıp yıkmalar, sabotajlar, yangınlar, öldürmeler başladı.
Artık halk, padişaha kızgınlığını unutmuş, ülkeyi bu kargaşaya sürükleyenlere kızıyordu. Ama yine de padişaha olan kızgınlık büsbütün sönmüyordu.Padişah sarayındayken, padişah olarak,— Ülkeyi kargaşaya sürükleyenlerin başları ezilecek! diyor, ama halktan biri kılığına girip gizli örgütün başkanı olunca gençleri, daha çok kargaşa çıkarmaları için kışkırtıyordu. Bir toplantıda gençlere,— Arkadaşlar, padişahı öldürmekten başka kurtuluşumuz yoktur! dedi.
Gençlerden biri,— Padişah alçağının koruyucu askerleri var, sarayına nasıl gireriz? diye sordu.Padişah,— Siz o işi bana bırakın, ben padişahı öldürecekleri saraya gizlice sokmayı sağlarım... dedi.Padişahı öldürme hazırlıkları süredursun padişah da ülkenin en usta heykelcisine kendisinin mumdan bir heykelini yaptırdı. Mumdan heykeli tıpkıtıpkısına padişaha benziyordu. Mumdan heykelin sırtına incili padişah kaftanı, başına da üç tuğ'la padişah kavuğu geçirdi. Yani mumdan heykel, tıpkı padişah gibi giydirildi. Padişahın tahtına mumdan heykeli oturttu. Bu heykelin içine de tavuk kanı doldurulmuştu.Padişah, kendisini öldürmek için saraya girecek olan gizli örgüt üyelerinin geçeceği yollarda nöbetçi asker bırakmadı. Saray bahçesinin ve sarayın yolları boştu. Kendisi de padişahı öldürecek olan gizli örgüt üyelerinin başına geçti.— Haydi arkadaşlar! Şu hain, şu alçak padişahı öldürelim!., dedi.Saray bahçesine daldılar. Hiçkimse karşılarına çıkmadı. Saraya girdiler. Padişahın olduğu odanın kapısını açtılar. Padişah tahtında oturuyordu.Halk kılığına girip padişahı öldüreceklerin başına geçmiş olan padişah, tahtta oturan mumdan padişaha,— Hain, alçak! diye bağırıp kılıcını çekti. Üstüne yürüdü.Boynuna bir kılıç vuruşta, başını gövdesinden
ayırdı. Mumdan padişahın içindeki tavuk kanlan yerlere yayıldı. Gençler,— Kurtulduk, kurtulduk! diye sevinçle bağırış-maya başladılar.Gençler, gizli örgütlerinin başkanını, boşalan tahta oturtup padişah yaptılar. Böylece padişah kendi kendini öldürmüş, kendinden boşalan tahtına kendi oturmuş oldu.Kente dağılan gençler de,— Bir alçak hainden kurtuldu halkımız. Ülkemize yeni bir düzen gelecek! diye sevinç çığlıkları atmaya başladılar.Halkın düşman olduğu padişah da yeniden halkın sevgilisi oldu.Bu masal hemen her ülkenin tarihinde bikez geçmiştir. Tarihler, bu masaldan çıkarılacak dersi şöyle yazmaktadırlar:
«Çocuklar! Siz siz olun, yerine koyacağınız yeninin ne olduğunu iyice bilmeden eskiyi değiştirmeye kalkmayın! Yoksa yeni sandığınız şey yine kılık değiştirmiş eski olur. O zaman her şey eskisinden de kötüye gider.»

KÖYLERİN EN İYİSİ BİZİM KÖY

Fatma'nın Kınalı Kız adında bir ineği vardı.Bir sabah Fatma ahırda ineğini sağıyordu.Fatma'nın ayağı bakraca takıldı. Süt dolu bakraç devrildi. Sütler yere döküldü.Fatma çok üzüldü. Büyük bir korkuya kapıldı. Çünkü ablası Ayşe, sütün döküldüğünü duyarsa çok kızardı.Fatma, boynundaki bir sıra altını çıkardı. Altınları ineğin boynuna taktı. Sonra ineğe dedi ki:— Benim güzel Kınalı Kız'ım, altınlarım senin olsun. Ama ablama, sakın bakracı devirdiğimi, sütü döktüğümü söyleme, emi?Kınalı Kız, Fatma'nın dediklerini anlamış gibi başını salladı. Sanki «Söylemem peki...» demek istiyordu.Ahırın kapısı açıldı. Fatma'nın ablası Ayşe ahıra girdi. İneğin boynunda altınları görünce şaşırdı. Kardeşine sordu:
— Fatma, bu ne?Fatma da ablasına olanları anlattı:— Ablacığım, süt sağarken ayağım bakraca takıldı. Bakraç devrildi. Bakraçtaki süt döküldü. Sütün döküldüğünü, Kınalı Kız sana söylemesin diye, ben de altınlarımı onun boynuna taktım.Ayşe durumu öğrenince korttu. Çünkü annesi, sütün döküldüğünü duyarsa çok kızardı.Ayşe, başındaki ipek başörtüsünü çıkardı. İneğin başına örttü. İneğe dedi ki:— Benim güzel Kınalı Kız'ım. İpek başörtüm senin olsun. Ama anneme, kardeşim Fatma'nın sütü döktüğünü sakın söyleme, emi?Kınalı Kız, bu sözleri anlamış gibi başını salladı.

eskikitaplarim.com

«Peki, söylemem...» demek istiyordu.Ahırın kapısı açıldı. Fatma'nın annesi girdi. İneğin boynunda altınları,başında ipek örtüyü görünce şaşırdı. Büyük kızı Ayşe'ye sordu:— Bu nedir böyle? Ayşe de annesine anlattı:— İneği sağarken Fatma'nın ayağı takılmış. Bakraç devrilmiş. Bakraçtan süt dökülmüş. Kınalı Kız, sütün döküldüğünü sana söylemesin diye, Fatma altınlarını Kınalı Kız'ın boynuna takmış. Ben de ipek başörtümü onun başına örttüm.Anneleri korktu.Çünkü kocası,sütün döküldüğünü duyarsa çok kızardı. Anne, kendi omuzundaki sırmalı şalı aldı, ineğin sırtına sardı. Sonra ineğe dedi ki:
— Benim güzel Kınalı Kız'ım. Bu sırmalı şalım senin olsun. Ama kocama küçük kızım Fatma'nın sütü döktüğünü sakın söyleme, olur mu?Kınalı Kız başını salladı. Sanki, «Peki, söylemem...» demek istiyordu.Ahırın kapısı yine açıldı. Bu kez gelen Fatma'nın babasıydı. Baba, ineğin boynunda altınları, başında ipek örtüyü, sırtında sırmalı şalı görünce şaşırdı. Karısına sordu:— Nedir bunlar?Karısı da olup biteni anlattı:— Küçük kızımız Fatma'nın ayağı takılmış. Bakraç devrilmiş. Bakraçtaki süt dökülmüş. Kınalı Kız, sütün döküldüğünü sana söylemesin diye, Fatma altınlarını onun boynuna takmış. Ayşe de ipek örtüsünü Kınalı Kız'ın başına örtmüş. Ben de sırmalı şalımı onun sırtına koydum.Baba, durumu öğrenince, bunları oğlunun duymasını istemedi. Çünkü, evi geçindiren oğlu Ahmet'ti. Ahmet, sütün döküldüğünü duyarsa çok kızardı.Baba da, cebinden gümüş köstekli saatini çıkardı. Bunu, ineğin beline doladı. Sonra ineğe dedi ki:— Benim güzel Kınalı Kız'ım. Gümüş köstekli saatim senin olsun. Aman, oğlum Ahmet'e, Fatma'nın bakracı devirdiğini, sütü döktüğünü sakın söyleme emi?İnek başını salladı. Sanki kendi dilince, «Peki, söylemem...» demek istiyordu.Yine ahırın kapısı açıldı. Bu kez gelen Ahmet'ti. Ahmet, ineğin boynunda altınları, başında ipek başörtüyü, sırtında sırmalı şalı, belinde gümüş köstekli saati görünce şaşırdı. Babasına sordu:— Baba, nedir bunlar? Babası da oğluna açıkladı:— Süt sağarken küçük kardeşin Fatma'nın ayağı takılmış bakraca. Bakraç devrilmiş. İçindeki süt dökülmüş. Kınalı Kız, sütün döküldüğünü kimseye söylemesin diye, Fatma altınlarını Kınalı Kız'ın boynuna takmış. Ayşe de başörtüsünü başına örtmüş. Annen de sırmalı şalını sırtına koymuş. Ben de, sütün döküldüğünü sana söylemesin diye, gümüş köstekli saatimi Kınalı Kız'ın beline doladım.Ahmet, kendisine anlatılanları dikkatle dinledi. Sonra, bütün bunların ne anlama geldiğini düşündü. Ama hiçbir anlam veremedi. «Bunların hepsi de şaşırmış!» diye içinden geçirdi. Kendi kendine, «Artık ben bu delilerin arasında yapamam.Kendime başka bir köy bulmalıyım,» dedi.Ahmet, heybesine azık koydu. Eline sopasını aldı. Heybesini sırtına vurup yollara düştü. Akıllı insanların yaşadığı bir köy bulacak, orada yaşayacaktı.Ahmet, gide gide bir köye vardı. İçinden «Burası, güzel bir köy, burda kalırım,» dedi.Köyün giriş yoluna adamlar toplanmıştı. Ortalarında bir eşek vardı. Eşeğe tahıl dolu bir çuval yüklüyorlardı. Ama eşeğin bir yanı boş olduğundan, öbür yanına tahıl çuvalını yükleyince, dolu çuval eşeğin sırtından kayıp düşüyordu. Boyuna deniyorlar, ama bir türlü çuvalı eşeğe yükleyemiyorlardı.Ahmet onlara dedi ki:— Eşeğin iki yanına da yük vurun, yükler dengede dursun. O zaman düşmez.Ahmet'in dediğini yaptılar. Tahıl ağırlığınca taş tartıp, başka bir çuvala bu taşları doldurdular. Eşeğin bir yanına tahıl dolu çuvalı, öbür yanma da taş dolu çuvalı yüklediler. Yükler ağır olduğundan eşek taşıyamadı, devrildi.Ahmet onlara şöyle dedi:— Ne diye boşu boşuna taş yüklediniz eşeğe? Tahılı ikiye ayırıp iki çuvala üleştirin.Ahmet'in dediği gibi yaptılar. Tahılın yarısını bir çuvala, öbür yarısını da başka bir çuvala koydular. Sonra o iki çuvalı, eşeğin iki yanına yüklediler. Eşek de tıkır tıkır yürümeye başladı.Bunun üzerine köylüler, Ahmet'e şöyle dediler:— Sen çok akıllı bir çocuksun. Bizim köye yerleş. Her zaman bize akıl ver!Ahmet de onlara dedi ki:— Ben sizin gibi şaşkınlar arasında yaşayamam. Sonra yürüdü, gitti.Ahmet gide gide bir başka köye vardı. Burası da güzel bir köydü. Ahmet içinden, «Artık bu güzel köyde kalırım,» dedi.Köy alanında köylüler toplanmıştı. Bir delikanlı, bir evin çatısına çıkmıştı. Yerde iki kişi vardı. Yerdeki bu iki kişi, ellerinde bir şalvar tutuyordu.Ahmet onlara,— Burda ne yapıyorsunuz? diye sordu. Onlar da Ahmet'e şöyle dediler:— Evin çatısındaki delikanlı şalvar giyecek. Çatıdaki delikanlı şalvara doğru yere atladı. Ama şalvarın içine düşemedi, yere düştü. Yere düşünce başı yarıldı.Ahmet onlara,— Şalvar öyle giyilmez! dedi. Köylüler,

eskikitaplarim.com

— Ya nasıl giyilir? diye sordular.Ahmet de onlara şalvarın nasıl giyileceğini göstererek öğretti.— Sen çok akıllı bir çocuksun. Bizim köye yerleş de bize akıl ver!Ahmet,— Ben sizin gibi şaşkınlar arasında yapamam! dedi.Ahmet yürüdü gitti. Gide gide, Ahmet başka bir köye vardı. Burası çok güzel bir köydü.Ahmet içinden, «Bu köyde kalırım,» diye geçirdi.Köy alanında adamlar toplanmıştı. Bir ağacın gövdesine ot bağlamışlardı. Bikaç kişi bir ineği sırtlarına alıp havaya kaldırıyorlardı.Ahmet onlara,— Ne yapıyorsunuz böyle? diye sordu. Onlar da,— İneğe taze ot yediriyoruz... dediler. Ahmet,— İneği yukarı kaldıracağınıza, otu aşağı indirse-nize! dedi.Ahmet'in dediğini yaptılar. İnek, önüne konulan otu yemeye başladı.Ordaki adamlar Ahmet'e dediler ki:— Sen akıllı bir çocuksun. Bizim köye yerleş. Bize akıl ver!Ahmet onlara şöyle dedi:— Ben, sizin gibi şaşkınlar arasında yaşayamam! Ahmet yürüdü gitti.Gide gide, Ahmet bir başka köye vardı. Burası çok güzel bir köydü. Ahmet içinden, «Ne olursa olsun, bu köyde kalırım,» dedi.O köyde o gün düğün vardı. Düğün alayının önünde, at üstünde gelin gidiyordu. Gelin düğün evinin kapısına geldi. Gelini attan indirmeden kapıdan sokmak istediler. Çok uğraştılar, ama kapıdan sokamadılar. Bunun üzerine içlerinden birisi,— Atın ayaklarını keselim de, kapıdan sokalım... dedi.Başka birisi de şöyle dedi:— Yazıktır, atın ayaklarını kesmeyelim. Eşiği sökelim de gelini öyle sokalım içeri.Daha başka biri de şöyle dedi:— Eşiğe yazık olur.En iyisi, gelininbaşını keselim de kapıdan geçirelim.Az kalsın gelinin başını keseceklerdi. Hemen Ahmet atıldı:— Durun, ben gelini içeri sokarım.Ahmet, gelinin başına bir yumruk indirdi. Gelin, canı yandığından, başını eğdi. Başını eğince, gelin atla birlikte kapıdan içeri girdi.Bunun üzerine köylüler Ahmet'e dediler ki:— Sen çok akıllı bir çocuksun. Bizim köye yerleş. Bize akıl ver!
Ahmet onlara,— Sizin gibi şaşkınlar arasında yaşayamam! dedi. Yürüdü gitti.
Ahmet çok gezdi, dolaştı. Ama kendi köyünden daha iyi bir köy bulamadı. Kendi köyüne döndü. Evine girdi. Bir de ne baksın, odayı suyla doldurup havuz yapmışlar, hamur teknesini de kayık yapmışlar, o kayığa dolmuşlar, Kınalı Kız'ı da kayığa koymuşlar. Hep birlikte odanın içinde dolaşıp duruyorlar.Ahmet onları böyle görünce çok şaşırdı.— Burda ne yapıyorsunuz? diye sordu. Babası da ona dedi ki:— Benim yiğit oğlum, Ahmet'im, sen köyümüzden gittin gideli, biz de işte bu tekne içinde dolaşıyoruz.Ahmet,— Ne yapıyorsunuz o teknede? diye sordu. Babası,— Seni arıyoruz... dedi.Ahmet gülümsedi. Kendi kendine, «Yine en iyisi bizim köydekiler. Hiç olmazsa kendi köyüm, burada kalmalıyım,» dedi.Annesi, babası, kardeşleri Ahmet'in boynuna sarıldılar.

KAR BABA

Yılın son günüydü. Soğuklar çok arttığı için okullar bir hafta kapatılmıştı. Mehmet de bu yüzden o gün okula gitmemişti.Mehmet'in babası hastaydı, hastanede yatıyordu. Annesiyle ablası da bir fabrikada işçiydiler. İki odalı bir gecekonduda oturuyorlardı. Pazardan başka günler hiçbiri evde kalmazdı. O gün okula gitmeyen Mehmet evde tek başına kalmıştı. Pencereden dışarıya bakıyor, lapa lapa yağan karı seyrediyordu.Kış çok çetin geçmekteydi. Yaprakları dökülmüş ağaçlar iskelete dönmüştü. Sular buz tutmuştu. Dereler sanki aka aka yorulmuşlardı da, şimdi donmuş, dinleniyorlardı.Evde soba yanmadığı için Mehmet üşümüştü.Karnı da acıkmıştı.Ama soğukta mutfağa gidip karnını doyurmaya üşeniyordu.Mehmet çok hayal kuran bir çocuktu. Küçük bir ak çiçeğin rüzgârda kopup uçuşan yapracıkları gibi havada titreşe titreşe yere serpilen karlara bakıp dalmıştı. Yine hayaller kuruyordu. Ne olurdu sanki, kar yerine gökten un yağmış olsaydı! Kar, tıpkı toz şeker gibi yağıyordu. Ne olurdu sanki, kar yerine gökten şeker yağmış olsaydı. Kar yerine un yağmış olsaydı, yoksullar yağan unları toplar ekmek pişirirlerdi. Gökten şeker yağmış olsaydı, yoksullar şekerleri toplar, tatlı yaparlardı, pasta yaparlardı. Aına o zaman da uncular, değirmenciler, fırıncılar, tatlıcılar, şekerciler, pastacılar ne yaparlardı? Onlar istemezlerdi gökten kar yerine un, şeker yağmasını. Gökten kar yerine unla şeker yağmış olsaydı, aylaklar hiç çalışmadan karınlarını doyurabilirlerdi. O zaman da aylaklarla çalışkanların hiçbir ayrımı kalmazdı.Karlar yerde birikmişti. Mehmet dışarı çıkıp karlarda oynamayı geçirdi içinden. Yumuşacık, apak, arıduru karlar...Mehmet böyle düşünüp dururken, arkadaşlarının dışardan adını seslendiklerini duydu:— Mehmeet!

eskikitaplarim.com

Mehmeeet!..Mehmet, arkadaşı Yalçın'ın sesini tanımıştı.Gecekonduların bittiği yerde sıra sıra apartmanlar başlardı. Yalçın'lar, o apartmanlardan birinde oturuyorlardı.Yalçın'la Mehmet bir okula gidiyor, bir sınıfta okuyorlardı.Mehmet,— Geliyorum! diye Yalçın'a seslendi. Sokağa fırladı.Kızlı, oğlanlı beş-on çocuk alanda toplanmıştı.Yalçın'ın elinde bir kürek vardı.Mehmet,— O kürek ne olacak? diye sordu Yalçın,— Kardan adam yapacağız, dedi. Sonra Yalçın bütün çocuklara seslendi:— Haydi arkadaşlar, iş başına! Önce kar toplayıp yığalım şuraya!Çocuklar büyük çabayla çalışmaya giriştiler. Onları gören başka çocuklar da evlerinden çıkmışlardı.Çocukların çoğu sıkı giyinmiş, soğuğa karşı korunmuştu. Kalın tabanlı ayakkabıları, ellerinde içi yünlü eldivenleri vardı. Sıcacık tutan kalın paltolar giyinmişlerdi. Yün atkılar sarınmışlardı. Kimisi de Mehmet gibi paltosuzdu. Üstelik Mehmet'in ayakkabılarının tabanı da delik olduğu için, ayakkabısına kar suyu giriyor, ayakları ıslanıyordu. Mehmet önceleri üşüyordu. Ama kardan adam yapmak için çalıştıkça kızıştı, ısındı, terledi bile...Karları toplayıp yığdılar. O karlardan bir insan heykeli yapmaya başladılar. Kocaman bir başın altında iri bir gövde, iki yanda iki kocaman kol... Şimdi sıra kardan adamı, Kar Baba biçimine sokmaya gelmişti. Bunun için de her çocuk evinden bişey getiriyordu. Çocuklardan biri, evinden getirdiği havucu, Kar Baba'nın suratının ortasına soktu. Bu havuç, Kar Baba'nın burnu olmuştu.Bir çocuk da evinden kocaman bir saksı getirip Kar Baba'nın başına geçirdi. Bu saksı, Kar Baba'nın şapkası olmuştu. Çocuklardan biri de getirdiği iki topak taşkömürünü, havucun iki yanıma soktu. Böylece Kar Baba'ya iki göz yapmış oldu. Bir çocuk da portakal kabuklarından Kar Baba'ya iki güzel kulak yaptı. Bir kız, koşa koşa evinden getirdiği eski perde saçağını, Kar Baba'ya sakal yaptı. Kar Baba'nın bıyıkları pırasa püskülündendi. Bir oğlan da evinden getirdiği tavan süpürgesinin sapını, Kar Baba'nın kolunun altına sıkıştırdı.Kar Baba, sanki canlıymış gibi dimdik, dipdiri duruyordu. Çocuklar, koca başlı, koca karınlı Kar Baba'ya bakıp bakıp sevinçle el çırpıyorlar, kahkaha-' lar atıyorlardı. Kar Baba'nın çevresinde döne döne koşup oynuyorlardı. Başarılarından kıvanç duymuşlardı.Yavaş yavaş akşam karanlığı çöküyordu. Anneleri, babaları, ağabeyleri, ablaları, alanda karlar içinde oynayan çocukları evlerine çağırıyorlardı. Bu gece evlerde yılbaşı eğlenceleri düzenlenecekti. Daha şimdiden evlerde yılbaşı sofraları kurulmaya başlamıştı bile.Çocuklar birer, ikişer evlerine gittiler. Alanda Mehmet'ten başka kimse kalmadı. Mehmet'in annesiyle ablası daha işten dönmemişlerdi.

Mehmet yine hayaller kuruyordu. Kar Baba'nın burda bütün geceyi yalnız başına geçireceğini düşündükçe içleniyordu. Kar Baba'yı karşısında canlıymış gibi görmeye başladı. Ona sordu:— Yalnız kalınca geceleyin canın sıkılmaz mı Kar Baba?Bir ses Mehmet'e cevap verdi:— Sıkılır elbette.Kimdi bu sözleri söyleyen? Kar Baba'nın dudakları mı kımıldıyordu ne? Akşamın koyu maviliğinde üstüne karlar yağdıkça, Mehmet'e, sanki Kar Baba' nın dudakları kıpırdıyor gibi gelmiş olacaktı. Mehmet o sesi yine duydu:— Bomboş durursam çok canım sıkılır. Hiç aylak duramam.Konuşan Mehmet'ti. Hayal kurmasını seven Mehmet, hem kendi olarak, hem de kendini Kar Baba'nın yerine koyarak konuşuyordu. Kendi sorularına, Kar Baba'nın yerine kendisi cevaplar veriyordu:— Aylak duramazsın da ne yaparsın Kar Baba? Mehmet, Kar Baba'nın ayakları arasına girip,kendi sorusuna, Kar Baba'nın yerine yine kendisi cevap verdi:— Sevdiğim bişey yapmak istiyorum. Öyle bir iş ki, o işi yaparken, zamanın nasıl geçtiğini anlamadan coşkuyla çalışayım.— Ne olabilir böyle iş, Kar Baba?— Elime baltayı alıp dağlara gideyim, diye düşünüyorum. Ormanlardaki kurumuş ağaçlan keseyim. Kestiğim kuru ağaçları, yoksullar gecekondularının ocaklarında yaksınlar, bu yılbaşı gecesini evlerinde sıcacık geçirsinler.— Çok güzel, çok güzel, Kar Baba...— Yılbaşı gecesi çocuklar hediyeler alır. Ama yoksul çocukların, hediye verecek kimseleri yoktur. Onun için, yoksul çocuklara öyle hediyeler yapıp vereyim ki, o hediyelerden, başka hiçbir çocukta olmasın diyorum...— Çok güzel, çok güzel, Kar Baba...

— Benim elimden terzilik, ayakkabıcılık da gelir. Yoksul çocuklar için, giysiler,paltolar dikeyim,onlara sağlam ayakkabılar yapayım,diyorum.— Çok, çok güzel, Kar Baba...— Sonra düşünüyorum ki, bir fırın kurup yoksullar için ekmekler pişireyim...— Sıcacık, yumuşacık taze ekmekler... derken, Mehmet'in ağzı sulandı.Bu sırada Mehmet'in annesiyle ablası işten dönmüşler, onu eve çağırmışlardı. Mehmet evine koştu. Annesi saç sobayı tutuşturdu. Ablası da sofrayı kurdu.

eskikitaplarim.com

Sofraya oturdular. Karnı aç olduğu halde Mehmet yemek yiyemedi. Başı ağrıyor, gözleri kararıyor, midesi bulanıyordu. Annesi, elini Mehmet'in başına koydu. Mehmet'in ateşi vardı. Karların içinde oynarken, paltosu olmadığından, ayakkabıları da su aldığından üşütmüş, hastalanmıştı.Annesi ilaç verip Mehmet'i yatağına yatırdı. Ateşler içinde yanan Mehmet, uykusunda sayıklamaya başladı. Gördüğü düşte, yine Kar Baba'yla birlikteydi. Kar Baba, alana karları yığıyor, yığdığı bu karlardan bir yapı kuruyordu.Mehmet,— Orda ne yapıyorsun Kar Baba? diye sordu. Kar Baba,— Fırın yapıyorum Mehmet, dedi.— Ne olacak o fırında?— Yoksullar, hastalar, kimsesizler, sakatlar için ekmek pişireceğim. Hadi sen de yardım et Mehmet.Mehmet yardım için yekindi, ama ne yapacağını bilmiyordu.— Söyle, ne yapayım Kar Baba? diye sordu. Kar Baba,— Temiz karları topla, getir yığ buraya, dedi. Mehmet bir yandan karları toplayıp yığarken,Kar Baba da kardan yaptığı ocağa, çalı çırpı dolduru-yordu. Kar Baba, ocaktaki çalı çırpıyı yakıp tutuşturdu. Fırının ocağı gürül gürül yanmaya başladı.Mehmet'in yığdığı karlar, Kar Baha'nın elinde un oluyordu. Kar Baba, bu unları kar suyuyla karıp hamur yapıyor, hamurlan yoğurup parça parça fırın küreğinin üzerine diziyordu. Sonra bu ekmek hamurlarını kürekle fırına sürüyordu. Kızmış olan fırında ekmekler pişiyordu. Pişkin ekmek kokuları ortalığa yayılmıştı.Kar Baba, Mehmet'e,— Hadi git de, yoksulları, hastaları, işsizleri, açları, sakatları çağır. Hepsi gelsin. İstedikleri kadar ekmek alsınlar. Buraya gelemeyecekler için de alıp götürsünler! dedi.Mehmet sevinç içinde atlaya zıplaya koştu. Sanki kanatlanmıştı da gecekonduların damları üstünden uçuyordu. Var sesiyle bağırmaya başladı:— Heey, duyduk duymadık demeyin... Duyanlar, duymayanlara söylesin. Hastalar, sakatlar, işsizler, açlar, yoksullar, koşun koşun!.. Kar Baba, hepinize ekmek dağıtacak... Koşun gelin!
Mehmet'in sesi, havada büyüye büyüye yankılanıyor, bütün kenti sarıyordu.
Gecekondu mahallesinin dört bir yanından yoksullar, açlar, işsizler, sakatlar, hastalar akın akın gelmeye başladılar. Fırının çevresine doluştular.
Kardan yapılmış fırın ocağı yalaz yalaz yanıyordu. İyice kızmış olan fırındaki ekmekler kabarıp, kızarıp pişiyordu. Kar Baba pişen ekmekleri alıp alıp ordaki-lere dağıtıyordu. İki-üç ekmek alan gidiyordu. Kimisi de pişkin ekmekleri getirdikleri çuvallara, sepetlere,torbalara dolduruyordu. Umarsızlar, körler, çolaklar, topallar ekmekleri kapışıyorlardı. İstedikleri kadar alıyorlardı. Kar Baba'ya dua ediyorlardı.— Çok yaşa Kar Baba!— Varol Kar Baba!— Sağol Kar Baba!
— Eksik olma Kar Baba!..Kar Baba hiç durmadan çalışıyordu. Bir yandan ellerinin arasında un oluveren karlardan yaptığı ekmek hamurlarını kürekle fırına sürüyor, bir yandan da pişen ekmekleri kalabalığa dağıtırken kıvançla onlara sesleniyordu:— Alın, alın istediğiniz kadar alın! Hiçkimse aç kalmasın!Kar Baba, yalınayak çocuklara, soğuktan titreşen yaşlılara, kucaklarında çocuklarıyla bekleşen kadınlara ekmek sunuyordu. Ekmekleri alanlar gidiyor, gelenlerin sayısı gittikçe artıyordu.Kar Baba, fırın ocağının yalaz yalaz ateşi karşısında çalıştıkça terliyor, terledikçe de kardan teni gittikçe eriyordu. Ekmek çıkarmak için fırına her sokusunda kardan elleri eriyip küçülüyordu. Parmakları ocağın ateşinden, fırının sıcağından erimişti. Göğsünü ateşe verip hamurları kürekle fırına sürerken de göğsü durmadan terleye terleye eriyordu. Kollan da erimeye başlamıştı. O sıcaktan eriye eriye, küçüle küçüle hiç durmadan çalışırken, yoksullar da daha çok gelip fırının önüne yığılıyorlardı. Kar Baba, gelenlerin hiçbiri aç kalmasın, ekmeksiz kalmasın diye gittikçe daha hızlı çalışıyor, daha hızlı çalıştıkça da daha çabuk terleyip eriyordu.Mehmet, gözünün önünde Kar Baba'nın eriyip yok oluşunu gördükçe korkudan titreyerek ona seslendi:— Kar Baba! Kar Babaaa!..Kar Baba eriye eriye öyle küçülmüştü ki, nerdeyse artık görünmeyecekti. Sesini duyurmak için Mehmet daha çok bağırdı:— Kar Baba! Kar Babaaa!..Mehmet yatağında öyle bağırmıştı ki, annesiyle ablası koşup yanına geldiler. Annesi,— Neyin var oğlum, neden öyle bağırdın? dedi.Mehmet uyanmıştı. Gülümseyerek, annesine, ablasına baktı. Yeni yılın ilk günüydü. İkindi olmuştu. Mehmet hasta olduğu için, o saate kadar kendini bilmeden, düşler görerek uyumuştu. Ama şimdi iyiceydi. Annesinin verdiği ilaç iyi gelmişti.Mehmet yatağında doğruldu. Pencereden dışarıya baktı.— Hani karlar? Ne oldu? diye annesine sordu. Annesi,— Bütün gece yağmur yağdı, karları eritti... dedi. Ablası da,— Bütün gün de hava açıktı, güneş vardı. Mehmet, pencereden alana, alandaki Kar Baba'ya baktı. Kar Baba, tıpkı düşünde gördüğü gibi erimişti; ama

eskikitaplarim.com

fırın sıcağından değil, gece yağan yağmur, gündüz açan güneş yüzünden eriye eriye yok olmuştu. Kar Baba'dan geriye, perde saçağından sakalı, pırasa püskülünden bıyığı, havuçtan burnu kalmıştı. Saksıdan şapkasıyla, süpürgesi, portakal kabuğundan kulakları yerdeydi. İki kömür topağından yapılma gözleri de yere düşmüştü.Hayal kurmasını seven Mehmet, annesine,— Çok güzel bir rüya gördüm, dedi. Annesi,— Anlatsana oğlum... dedi.Mehmet buğulanan gözleriyle alanda Kar Baba'dan arta kalanlara baktı,—Çok,çok güzel bir rüyaydı,ama hatırlayamıyorum... dedi.«Gördüğüm düş gerçek olsaydı!» diye içinden geçirdi.

BİR GIDIM BAL

Bir zamanlar, bir ülkenin bir kentinde yaşlı bir tefeci yaşardı. Çok cimri, insafsız bir adamdı. Borç verdiği kimselerden yüksek faiz isterdi. Borçlarını zamanında ödeyemeyenlerin mallarını, evlerini ellerinden alırdı. Hiç acıması yoktu.Bu yüzden de çok zengindi.Günlerden bigün bu tefecinin canı bal istemişti. Uşağını çağırdı. Ona şöyle dedi:— Balkapanı'na git. Balcılardan yarım okka bal al da gel! Gözünü aç, balcılar seni kandırmasınlar. Hem balın en iyisinden, hem de en ucuzundan olsun. Kabın darasını iyi tarttır. Çok sıkı pazarlık et.Uşak,
— Başüstüne! dedi.Mutfaktan bir çanak alıp bal satılan Balkapanı'na gitti. Orda balcılar, ballarını överek şöyle satıyorlardı:— Balların en iyisi burda... Buyrun,gelin, balı benden alın!— Hani, halis bal, katkısız isteyenler...— Yediçiçek dağlarının mis kokulu ballarını satıyorum.— Çam çiçeği balı burda, mis kokulu, dağ kokulu...Tefecinin uşağı, efendisinden öğrendiği gibi, balcılarla çekişe çekişe pazarlık etti. Sonunda okkası altmış akçeye satılan balı, yirmi akçeye indirtti. Elindeki çanağa yarım okka bal koydurttu. Evin yolunu tuttu.
Uşak, bal dolu çanak elinde giderken bir yaşlı, yoksul kadın, ona,— Oğlum, birazcık beni dinler misin? dedi. Tefecinin uşağı diliyle «Pırt, pırrrt!» diye sesler çıkararak yaşlı kadınla alay etti. Yaşlı kadın,— Bir torunum var, dedi, beş yaşında, melekler kadar güzel bir kız...Uşak,— Pırrt...Bana ne senin torunundan? Çekil yolumdan!.. Pırrrt!.. dedi.Yoksul kadın, uşağa şöyle yalvardı:
— Ne olur dinle beni a oğlum .Torunum çok hasta, çok zayıf. Hekimlere gösterdim. Hekimler, her sabah bir gıdımcık bal yerse iyi olacağını söylediler.Uşak,— Pırrt, pırrt... İşte orda Balkapam, git de ordan al. Pırrt, pırt! diye alay etti.Yaşlı, yoksul kadın da şöyle ilendi:— Torunum ölecek diyorum da taş yüreğin yumuşamıyor. Bir de üstelik pırt pırt diye benimle alay ediyorsun. Seni gidi tefecinin uşağı seni! Dilerim, o elinde tuttuğun çanaktaki baldan her kim yerse, senin gibi pırt pırt pırtlasın!Yaşlı, yoksul kadın, tefecinin uşağına işte böyle ilençler yağdırarak ağlaya ağlaya gitti. Uşak, kadının arkasından hâlâ pırt, pırt, diye sesler çıkararak alay ediyordu.Uşak, eve giderken elindeki çanaktan bir parmak bal alıp yedi. Balı yer yemez, elinde olmadan, «Pırt, pırt» diye pırtlamaya başladı.Uşak eve gelince, efendisi tefeci sordu:— Balı aldın mı? Uşak,— Pırt aldım, pırt! dedi.Tefeci, uşağının kendisiyle alay ettiğini sanıp çok kızdı.— Ne diye pırtlıyorsun öyle? diye bağırdı. Uşak da şöyle dedi:— Pırt... Elimde olmadan pırtlıyorum, pırt... Çanaktaki balın tadına bakan tefecinin karısı,— Pırt... Çok güzel balmış, pırt pırt...dedi.Tefeci, karısına,— Sen de mi benimle alay ediyorsun? diye bağırdı.Karısı da,— Pırt, alay etmiyorum, pırt... dedi.Tefeci de çanağa bir kaşık daldırıp aldığı balı yiyince, pırt pırt demeye başladı:— Pırt... Kendimi tutamıyorum,pırtlıyorum, pırt... Bu ne biçim balmış, pırt...Tefeci, karısı, uşağı, üçü birden, karşılıklı pırtlamaya başladılar:— Pırt...— Pırt pırt...— Pırt, pırrrt, pırt!..Hep birlikte, o kentin Belediye Başkanı'na çanak dolusu balı götürdüler. Pırtlaya pırtlaya durumu anlattılar.Söylenenlere inanmayan Belediye Başkam da, baldan bir parça yiyince,
— Pırt... Bu ne biçim balmış böyle, pırrrt... dedi. Hep birlikte, balı o kentin Kadı'sına götürdüler.Belediye Başkanı, Kadı'ya şöyle dedi:— Pırt, Kadı Efendi hazretleri, bu baldan her kim yerse, işte bizim gibi pırt pırt pırtlıyor, pırrrrt!..Kadı, karşısında durmadan pırtlayanlara kızarak bağırdı:— Susun! Huzurumda pırt pırt pırtlamayın!.. Tefeci, Kadı'ya şöyle dedi:— Pırt! Biz isteyerek pırtlamıyoruz ki... Pırt. Bu baldan kim yerse pırtlıyor, pırrrt...
Kadı hazretleri de çanaktaki balın tadına baktı. O da öbürleri gibi pırtlayarak,

eskikitaplarim.com

— Pırt... Bana ne oldu böyle? Pırrrt...Neden pırtlıyorum ben? Pırrrt,dedi. Bunun üzerine Kadı, balı satın alan uşağı sorguya çekti. Uşağın, yolda bir yaşlı, yoksul kadınla alay ettiğini, o kadının da, «Her kim bu baldan yerse pırt pırt pırtlasın!» diye ilendiğini öğrendi. Bunun üzerine Kadı,— Pırt... Çabuk tellâl çıkarılacak! Pırt... O kadın her kim ise hemen bulunacak!.. Pırrrt!.. diye buyruk verdi.Çıkarılan tellâl, o kentin sokaklarında, alanlarında şöyle bağırdı:
— Ey ahaliii...Duyduk,duymadık demeyin! Duyanlar duymayanlara iletsin! Kadı hazretlerinin buyruğudur. Bugün bir yaşlı, yoksul kadın, hasta torunu için bir gıdım bal vermeyen tefecinin uşağına ilenmiş. O kadın her kim ise, hemen Kadı hazretlerine gidecek; o kadını bilenler, görenler, kim olduğunu Kadı hazretlerine bildireceeek!..Bu duyuru kentte yayılınca yaşlı, yoksul kadın hemen Kadı'ya gitti. Olanı biteni Kadı'ya anlattı. Kadı da ona şöyle dedi:— Pırt... Ey hatun! Pırt! İlencini geri al da,hepimizi pırt pırt pırtlamaktan kurtar. Pırrrt !..Yaşlı kadın,— Olur ama, şartım var, dedi. Sonra da şartını söyledi:— Bu tefeci, kentimizdeki bütün hasta, yoksul çocuklara her sabah birer tas bal verecek.Kadı, tefeciye,— Vereceksin, pırt!.. dedi. Tefeci de,— Başüstüne, pırt!.. dedi.Kadı, hemen bir sözleşme yazdı. Tefeciye imzalattı. Artık, pırtlayanlar pırtlamaz oldular. Kadı, yaşlı, yoksul kadına sordu:— Ey iyi yürekli kadın, sen kendi torunun için bu tefeciden bişey istemiyor musun?
Yoksul kadın, gözyaşlarını silerek şöyle dedi:— Torunum için artık hiç kimse bişey yapamaz, çok geç... Benim dünya güzeli torunum hastalıktan kurtulamadı, öldü. Kentin başka hasta çocukları balla beslenip sağlıkla yaşasınlar!

DOĞ GÜNEŞİM DOĞ

Kayadibi adında bir köy vardı. Köyün evleri, bir ulu kara kayanın dibinde kurulmuştu. Onun için bu köye Kayadibi adı verilmişti.O ulu kaıa kaya, köyün doğusundaydı. Bunun için de güneşin doğuşu, köyden görünmezdi. Başka yerlerde sabah olur, öğle olur, ikindi olur, ancak ondan sonra güneş kara kayanın doruğunu aşardı. Kayadibi köyüne güneşin ışıkları çok geç serpilirdi. Kayadibi'nin çocukları sabahları acıkınca, annelerine şöyle bağırırlardı:— Anne, ekmeeek! Anne, ekmeeek!.. Anneleri de onlara şöyle derdi:— Daha güneş bile doğmadı. Güneş doğsun da ekmek vereyim.Oysa başka yerlerde güneş çoktan doğmuştu.Ama Kayadibi köyü daha iyice aydınlanmamıştı bile. Acıkan köy çocukları da, kara kayanın dibine gider, güneşe yalvarırlardı:— Doğ güneşim, doğ! Doğ da annem bana ekmek versin!Kayadibi köyünde Ali adında akıllı bir çocuk vardı. Çok çalışkan bir öğrenciydi.Köyün çocukları, bigün yine kara kayanın dibinde güneşe yalvarıyorlardı:— Doğ güneşim, doğ! Doğ da annem bana ekmek versin!Ali, arkadaşlarına dedi ki:— Arkadaşlar, öğretmenimizin dediğine göre, başka yerlerde güneş erken doğarmış. Bu kara kaya, köyümüzün güneşini kesiyormuş.Buyüzden köyümüze güneş geç geliyor.Akşam da erken oluyor.Çocuklardan biri:— Ne yapalım, dedi, bizin köyümüz kara kayanın dibine kurulmuş. Elimizden ne gelir...Ali, o çocuğa şu cevabı verdi:— Kara kayanın öte yanı günlük güneşlikmiş, ışıklıymış, aydınlıkmış. Çok merak ediyorum oralarını. İsterseniz hep birlikte gidip görelim.Çocuklar sevinçle bağırıştılar:— Hadi...— Hadi gidip görelim...— Gidelim çabuk, hadi...Çocuklar, taşlardan taşlara atladılar. Kayalardan kayalara çıktılar. Tepelere tırmandılar.Ali, kara kayanın arasından dar bir geçit buldu.Geçitten ileriye yol vardı.Arkadaşlarına seslendi:— Çocuklar,yol buldum.Burda bir geçit var...Buraya gelin!..Çocuklar, Ali'nin bulduğu geçite koşup geldiler.Hep birlikte kara kayanın öte yanına geçtiler. Burası apaydınlık, güneşten pırıl pırıl geniş bir alandı. Yemyeşil çayırlıktı. Gür otlar vardı. O aydınlık alanın çevresini ağaçlar kaplamıştı. Ağaçların arasından arı, duru bir su akıyordu.Çocuklar o çayırlıkta sevinç içinde koştular, atlayıp zıpladılar, oynadılar.Ali,arkadaşlarına şöyle dedi:— Arkadaşlar! Köyümüzü kara kayanın dibinden bu güneş gören yana taşıyalım. Evlerimizi bu güzel alanda kuralım. Hem de burası, evlerimize uzak bir yer de değil!..Çocuklar el çırpıp sevinçle bağırıştılar:— Taşıyalım evlerimizi.— Buraya taşınalım.— Bu güzel yere gelelim.— Kurtulalım kaya dibinden.— Köyümüzü burda yeniden kuralım. Ali, arkadaşlarına dedi ki:— Daha önce gidip büyüklerimize danışmalıyız. Buranın daha

eskikitaplarim.com

güzel, daha ışıklı, daha aydınlık olduğunu onlara anlatmalıyız.Çocuklar,— Hadi öyleyse, gidip babalarımıza söyleyelim... dediler.
Ali'yle arkadaşları Kayadibi köyüne döndüler. Köy kahvesine girdiler. Ali, kahvedeki büyüklere, yaşlılara şöyle dedi:— Amcalarım! Dayılarım! Ağabeylerim! Köyümüz,kara kaya yüzünden güneş almıyor. Güneş almadığı için de köyümüzde hastalık çok oluyor. Küçük çocuklar gelişemiyor. Tarlalarımız verimli değil! Ürünlerimiz bol yetişmiyor.Köyün ak sakallı bir yaşlısı şöyle dedi:— Dediklerinin hepsi doğru Ali oğlum. Ama köyümüz baştan buraya kurulmuş. Kara kayayı başka yere taşıyamayız ya... Ne yapalım?Ali de şöyle dedi:— Kara kayayı taşıyamayız ama, evlerimizi kara kayanın öte yakasına taşıyabiliriz. Oralarım biz gidip gördük. Aydınlık, ışık, güzel, geniş yerler. İşte evlerimizi oralara yeniden kurarız.Kahvedekiler, Ali'nin sözlerine güldüler. Onunla alay ettiler.
Günlerden bigün Kayadibi köyüne yoksul bir derviş geldi. Derviş çok zayıftı, hastaydı. Yüzü solmuş, sararmıştı. Açlıktan bitikti.Derviş geldiğinde, köyün çocukları kara kayanın dibinde güneşe yakarıyorlardı:— Doğ güneşim, doğ! Doğ da annemiz bize ekmek versin!Derviş çocuklara:— Niçin böyle yakarıyorsunuz? diye sordu. Ali cevap verdi:— Çünkü bu kara kaya güneşimizi kapıyor. Köyümüzde sabah geç oluyor. Başka yerler gibi köyümüze de erken doğsun diye güneşe yakarıyoruz.Derviş:— İsterseniz, ben bu kara kayayı burdan başka bir yere taşırım, o zaman köyünüz güneş alır... dedi.Ali, dervişin eski püskü giysilerine baktı. Yırtık pırtık çarıklarına baktı. Soluk yüzüne, donuk gözüne baktı. Sonra ona dedi ki:— Sen kendini bile zor taşıyorsun. Koskoca kara kayayı nasıl taşıyacaksın? Git yoluna, sen bizi kandıramazsın.Derviş:— Görünüşüme aldanmayın, dedi. Siz beni iyice besleyin. Beslenince ben dev gibi olurum, güçlenirim. O zaman bu kara kayayı sırtıma alır, taşırım.Ali de ona şöyle dedi:
— Anladım. Sen kurnaz bir adamsın. Belli ki, günlerdir açsın. Kendini besletecek bir yer arıyorsun. Ama kara kayayı taşırım, diye bizi kandıramazsın. Çok açsa karnın, söyleyelim annelerimize, sana olandan biraz ekmekle azık versinler.
Derviş, Kayadibi köyünün kahvesine gitti. Önce kahvedekilere selam verdi. Sonra köylülere şöyle dedi:— İsterseniz, köyünüzü şu kara kayadan kurtarırız.Köylüler merakla sordular:— Nasıl yaparsın bunu? Derviş açıkladı:— Siz beni kırk gün besiye çekersiniz. Beni, fındık fıstıkla, yağla balla, baklava börekle, üzümle bademle bir güzel beslersiniz. Kırk günün sonunda ben bir dev gibi güçlenirim. Kara kayayı sırtıma alırım. Onu burdan çok uzaklara bir yere taşırım.Köylüler sevinç içinde dervişe dediler ki:— Hızır dedikleri sen olacaksın. Yıllardan beri senin yolunu gözlüyorduk. Peki, dediğin gibi, biz seni kırk gün besleyelim. Sen de şu kara kayayı al götür köyümüzden. Biz de gün ışığına kavuşalım. Her sabah
erkenden güneşin doğuşunu görelim.Ali, olup bitenleri duyunca, köyün büyüklerine gitti.Onlara dedi ki:— Bu derviş kurnazın biri.Bizi kandırmak istiyor. Ordakiler Ali'ye sordular:— Bizi kandırdığını nereden bildin? Ali,— Çünkü, dedi, bir adam, o koskoca kayayı tek başına kaldıramaz.Bir yaşlı köylü:— Taşır... diye direndi. Ali de onlara şöyle dedi:— Evler taşınmaz, diyorsunuz. Sonra da koskoca kayanın sökülüp taşınacağına nasıl inanıyorsunuz? Bu kurnaz dervişin amacı, kendini bize kırk gün besletmek. Kırk gün beslendikten sonra burdan savuşup gidecek.Büyükler Ali'ye,— Senin aklın ermez! dediler. O zaman Ali onlara şöyle dedi:— Öyleyse bizim de büyüklerimizden bir dileğimiz var.— Neymiş dileğiniz? diye sordular. Ali anlattı:— Bu derviş, kırk gün beslendikten sonra kara kayayı burdan taşımazsa izin vereceksiniz,biz evlerimizi kara kayanın öte yanına taşıyacağız. Ordaki aydınlık, ışıklı alanda evlerimizi yeniden kuracağız. Olur mu?Köylüler, dervişin kara kayayı taşıyacağına inanıyorlardı! Onun için, Ali'yi başlarından savmak istediler.— Peki, dediler, söz veriyoruz. Kırk gün sonra derviş kara kayayı taşıyamazsa, biz evlerimizi taşıyacağız.Sıska dervişi, köyün en güzel evinin en güzel odasına yerleştirdiler. O odanın kapısını, penceresini kapadılar.Derviş, yumuşak döşekler üstünde yan geldi yattı.Her sabah dervişe, sütler, kaymaklar, yağlar, ballar, çörekler, börekler verdiler. Her öğleyin, kızarmış tavuklar, etler, pilavlar, hoşaflar, tatlılar verdiler. Her ikindi, fındık fıstık, ceviziçi, bademle üzüm verdiler. Akşamları, türlü yemekler, dolmalar, soğuk ayranlar, bal şerbetleri verdiler. Daha da bunlardan

eskikitaplarim.com

başka dervişin canı her ne isterse verdiler.Dervişin kaldığı evin yöresinde, büyük küçük bütün köylü, merakla bekleşiyordu.Dervişin besiye çekilişi kırk gün olmuştu. Oturduğu evin önü kalabalıktı. Derviş, kırkbirinci gün dışarı çıkacaktı. Ama o sıska derviş yiye yiye öyle semirmiş, beslene beslene öyle şişmanlamıştı ki, bir türlü evin kapısından sığamıyor, dışarı çıkamıyordu. Köylüler, dervişin elinden, kolundan tuttular. Onu çeke çeke zorla kapıdan çıkardılar. Derviş önde, köylüler arkada, kara kayanın dibine gittiler. Kara kayanın doruğu bulutlara ulaşıyordu.Derviş, kara kayanın dibine çöktü. Sırtını kara kayaya dayadı. Köylülere şöyle dedi:— Hadi bakalım, sırtıma yükleyin de alıp götüreyim kara kayayı.Köylüler, kurnaz dervişin bu sözüne şaşıp kaldılar.
— Koskoca kayayı biz senin sırtına nasıl yükleyelim? dediler.Derviş de onlara şöyle dedi:— Siz sırtıma yüklemezseniz, ben nasıl taşırım kayayı? Ben sözümde duruyorum. Kayayı burdan başka yere taşıyacağım. Ama siz de sırtıma yükleyin.
Bütün köylü birlik oldu. Kara kayayı dervişin sırtına yüklemeye çalıştılar. Kayayı ittiler, olmadı. Kayayı çektiler, olmadı. Kayaya ip bağlayıp asıldılar, yine olmadı. Her ne yaptılarsa kayayı yerinden kıpırdatamadılar. Köylüler yorgunluktan ter içinde kalmışlardı.Derviş onlara şöyle dedi:— Gördünüz işte, benim hiç suçum yok. Artık gidiyorum. Hadi sağlıcakla kalın.Derviş savuşup gidiyordu. Ona çok kızan köy çocukları, arkasından bağırıp dervişi kovaladılar. Derviş de koşa koşa kaçtı.Ali yüksekçe bir taşın üstüne çıktı.Ordanköylülere şöyle dedi:— Amcalarım! Dayılarım! Ağabeylerim! İşte gördünüz, derviş kara kayayı taşıyamadı. Siz bize söz vermiştiniz. Derviş kayayı taşıyamazsa, biz evlerimizi kayanın öte yanına taşıyacaktık. Şimdi sözünüzde durmanız gerek. Haydi burdan taşınalım, kara kayanın öte yüzünde evlerimizi yeniden kuralım.
Bir yaşlı köylü,— Biz buraya alışmışız, burdan başka bir yere gidemeyiz... dedi.
Ali de şöyle dedi:— Siz burda birbirinize alışmışsınız. Kara kayanın öte yanına yine hep birlikte gideceğiz. Orası aydınlık. Orası ışıklı. Orası geniş, güzel. Orda aydınlığa, ışığa, güneşe kavuşacağız. Bizim köyümüze de güneş erkenden doğacak. Sabahları karnımız acıkınca «Doğ güneşim, doğ» diye boşu boşuna yalvarmayacağız. Hem söz vermiştiniz. Derviş kara kayayı taşıyamazsa, evlerimizi taşırız, demiştiniz. Sözünüzü tutmalısınız.Bütün çocuklar Ali'yi alkışladılar.
Kayadibi köylüleri, ister istemez sözlerinde durdular. Hep birlikte, hep birden, eski evlerini yıkmaya, sökmeye giriştiler. Köyün çocukları da sevinç içinde büyüklerine yardım ediyordu. Hele Ali sevinçten uçar gibi çalışıyordu.
Köylüler her şeylerini kara kayanın öte yüzüne taşıdılar. Türküler söyleyerek, gülüşüp söyleşerek apaydınlık geniş alana evlerini yeniden kurdular. Yeni kurulan köyde bayram havası esiyordu. Davullar vuruluyor, tefler dövülüyor, zurnalar çalmıyordu. Köyün delikanlıları, kızları oynuyordu. Surda horon tepiliyor, orda halay çekiliyordu.Kara kayanın güneş alan bu yandaki yüzü ışıl ışıl parlıyordu. Artık o başı bulutlara varan ulu kayaya, kara kaya demediler, ak kaya dediler.Yeni evlerinde uyandıkları ilk sabah köyün çocukları erkenden dışarı çıktılar. Yüzlerini güneşe çevirip, gözlerini kırpıştıra kırpıştıra sevinçle bağırıştılar:— Doğ güneşim, doğ!Çevreden yükselen güneş, ışıklarını köye serpti. Güneş de çocuklara gülümsüyordu.Kayadibi köyü arkada kalmıştı. Yeni kurdukları köylerinin adını Kayaönü köyü koydular.

GÜZEL İLE DOĞRU

Murat, evdeki konuşmalardan, dedesinin şiir yazdığını öğrenmişti. Ama şiirin ne olduğunu bilmiyordu.Bir ilkyaz sabahı kahvaltıdan sonra dedesiyle balkondaydılar. Dedesi gazete okuyordu.Murat,— Dedeciğim, sen şiir mi yazıyorsun? diye sordu. Başını gazetesinden kaldıran dedesi,— Evet, aradasırada şiir yazarım... dedi. Murat, meraklandı. Şiir nasıl bişeydi? Annesi,babası şiir yazmıyordu. Ama dedesi şiir yazıyordu. Öyleyse bütün insanlar şiir yazmazlardı. Neden herkes şiir yazmıyordu? Belki de şiir yazmasını bilmiyorlardı. Okula gidip okuma-yazma öğrenince kendisi de şiir yazacak mıydı? Murat'ın kafasını, işte bunlara benzer bisürü soru doldurdu. Merakını yenemedi.— Dedeciğim, şiir nedir? diye sordu. Dedesi yine gazeteden başını kaldırdı,gülümseyerek gözlük camlarının üstünden torununa baktı.— Anlatmak zor... dedi. Murat

eskikitaplarim.com

kendine güvenle,— Sen anlat, ben anlarım... dedi. Dedesi,— Sen elbette anlarsın, ama benim anlatmam zor... dedi.Murat, her zamanki gibi üstüste sormaya başladı:— Neden zor?— Çünkü şiiri herkes başka türlü tanımlıyor da ondan...— Öyleyse sen kendin nasıl anlıyorsan öyle anlat... dedi.Murat'ın sorularından kurtuluş olmazdı. Dedesi Murat'ı kucağına alıp şöyle dedi:— Bana göre şiir, doğru olan bişeyi güzel duygular biçiminde söylemektir.Murat bu sözden bişey anlayamadı. Ama anlamamış olmak ağır geldiğinden sustu, başka soru sormadı dedesine.Başka bir günün akşam üzeri, Murat dedesiyle yine evin balkonundaydı. Dedesi,— Hava kararıyor, nerdeyse gece olacak. Hadi içeri girelim... dedi.Murat çoktanberi geceyle gündüzün ne olduğunu, niçin gündüz aydınlık, geceleyin de karanlık olduğunu merak ediyordu. Dedesinin sözünü fırsat bilip sordu:— Dedeciğim, neden geceleri karanlık oluyor? Bu karanlıklar nerden geliyor? Gündüzün de nasıl aydınlık oluyor? Dedesi,— Anlatayım, dedi. Bisüre düşündükten sonra,— Anlattıklarımın içinde bilmediğin, anlayamadığın bişey olursa sorarsın... dedi.Murat,— Peki, dedi.Dedesi anlatmaya başladı:— Gökyüzünde çok yakışıklı bir delikanlıyla bir de çok güzel bir kız var. Kız öyle güzel, öyle güzel ki, dünya güzeli... O yakışıklı delikanlının gözleri kapkara, saçları kapkara. Üstelik, yüzünü kara ipekten bir maskeyle de kapamış. Giysisi de kapkara kadifeden. Ayaklarında pırıl pırıl parlayan kara deriden çizmeleri, ellerinde kara eldivenleri var. Bu delikanlının sırtında geniş etekli bir pelerin var, pelerini de koyu kara kadifeden yapılmış.Murat merakla sordu:— O yakışıklı delikanlı niçin öyle kapkara giyinmiş dede?Dedesi, bu soruyu şöyle yanıtladı:— Çünkü o, dünya güzeli kızı seviyor. Hep o kızın arkasından gidiyor, kızı izliyor. Görünmeden yaklaşıp kızı tutmak istiyor. Kız, kendisini görmesin diye de kapkara giyinmiş. Gizlenerek kızın ardından gidiyor. Kapkara giyinmiş ama, giysisi, pelerini, maskesi, hep kadifeden, ipekliden, atlastan... Eldivenleri yumuşacak deriden. Pelerininin etekleri öyle geniş, öyle geniş ki, dünyanın yarısını kaplıyor. Buyüzden işte, o yakışıklı delikanlının pelerininin eteklerini sürüye sürüye o dünya güzeli kızın arkasından koştuğu için, kendisiyle birlikte karanlık da yürüyüp gidiyor. Böylece yeryuvarlağının öte yanlarında da gece olmaya başlıyor.

Yakışıklı delikanlı kapkara giyinmiş ama, giysisinde, pelerininde altın düğmeler var. Yakasına, yenlerine sırmalar işlenmiş. Göğsüne de altın ve gümüş nişanlar takmış. Pelerininin etekleri pırıl pırıl pullarla süslenmiş. Beline altın ve gümüş bezeli bir kemer takmış. Kemerin tokası da kocaman elmastan. Çizmelerinin gümüş mahmuzları incilerle süslü.Geceleyin gökyüzünde gördüğümüz yıldızlar, yıldız kümeleri, Samanyolu var ya, işte bütün onlar, o kapkara giyinmiş yakışıklı delikanlının giysisindeki takılar, süsler, altınlar, pırlantalar, elmaslar... Bu delikanlı, o dünya güzelinin arkasından koştukça, karanlığı da kendisiyle birlikte götürüyor. Böylece gece, yeryuvarlağını dolaşıyor.

Murat coşkuyla sordu:— Ya gündüzler nasıl oluyor dedeciğim? Dedesi, gündüzün nasıl olduğunu da şöyle anlattı:— Bu kapkara giysi içindeki delikanlının yakalamaya çalıştığı kız nasıl? Öyle güzel, öyle güzel ki, dünyada ondan daha güzel kız olamaz. Güzelliğine bakanın gözleri kamaşıyor. Saçları ipek gibi ve altın sarısı. Apak ipekliden bir giysi giyinmiş. Sırtında yine ak atlastan bir harmani var. Boynunda, işlemeli ak tülden bir atkı... Beline ak bürümcükten bir kuşak dolamış. Ayakkabıları ak kadifeden... Yumuşacık ak deriden eldivenleri, ak ipekten mendili var. Ak çiçeklerle donanmış bir başlığı var; o başlığı kimileyin başına koyuyor, kimileyin çıkarıyor. Başlığını çıkardığı zaman o altın sarısı saçlarını çevreleyen taç görünüyor. Ama nasıl bir taç?.. Tacının taşlan öyle parlak ki, öyle ışılışıl, öyle pırılpırıl ki, insan bakamıyor. Bu apak giysiler içindeki dünya güzeli kızın ak harmanisinin etekleri de öyle geniş, öyle geniş ki, yeryuvarlağının öbür yansını örtüyor. Delikanlının kara pelerininin eteklerinin örttüğü dünyanın bir yarısı nasıl karanlıkta kalıp oraları gece oluyorsa, dünya güzeli kızın ak harmanisinin eteklerinin kapladığı dünyanın öbür yarısı da aydınlıkta kalıp oraları da gündüz oluyor.Delikanlı kovalıyor, kız kaçıyor. Gece kovalıyor, gündüz kaçıyor. İşte böylece dünyayı dönüp duruyorlar. Onlar döndükçe, yeryuvarlağının bir yanı gece, öbür yanı gündüz oluyor.Murat,— Ama dedeciğim, geceleri her zaman kapkaranlık değil ki... dedi.Dedesi,— Haklısın, dedi, kimi geceler lacivert ya da mavi olur. Sen giysin kirlenince nasıl temizlemek için çıkarır, başka giysi giyersen, o gökyüzündeki delikanlı

eskikitaplarim.com

da, kara pelerini, kara giysisi kirlenince, lacivert ya da mavi giysilerini giyiniyor.O zaman gökyüzü lacivert ya da masmavi olur. Kimileyin de gökyüzü ya da çevren pembeleşir, ya da kızıllaşır. Neden öyle olur? Çünkü, delikanlı çok yaklaşıp da tutacakmış gibi olunca, utancından, coşkusundan o dünya güzeli kızın yanakları al al olur, pembeleşir, kızarır. Yanağının alı, kızartısı bulutlara vurur. Çevrene yansır... Hele delikanlının eli eline değerse kız kıpkırmızı kesilir, gök de iyice kızıllaşır.Gündüzleri havanın biraz kızardığı da olur. O zaman dünya güzeli kız üzülmüş, yüzü gölgelenmiştir de bulutlar kararmış, çevren kapanmıştır.Şimdi anladın mı geceyle gündüzün ne olduğunu?Murat,— Anladım... dedi. Dedesi,— Bu anlattığım geceyle gündüzün masalıdır... dedi.Murat geceyle gündüz masalına bayılmıştı. O günden sonra, her fırsat buldukça dedesine bu masalı yinelettirdi. Öyle çok dinlemişti ki bu masalı, artık ezberlemişti. Kimileyin de geceyle gündüz masalını kendisi dedesine anlatırdı.Aradan bir yıl geçti. Murat büyüdü. Okula başladı. Birinci sınıftan ikinci sınıfa ikinci sınıftan üçüncü sınıfa geçti. Çalışkan bir öğrenciydi.Bigün derslikte öğretmen gece ile gündüzün nasıl oluştuğunu ve gündüzün neden aydınlık, geceleyin de neden karanlık olduğunu anlattı. Dünya, güneşin karşısında durmadan dönüyordu. Dünya böyle dönerken, güneşe dönük olan yanı aydınlanıyor, orası gündüz oluyordu. Dünyanın güneşi görmeyen yerleri de karanlıkta kalıyor, oraları da gece oluyordu. Böylece yeryüzünün her yeri sırayla ışıkta ve karanlıkta kalıyordu. Geceyle gündüzün birbirini izlemesi yeryuvarlağının dönmesinden ileri geliyordu. Yeryuvalağı, kendisini aydınlatan güneşe göre sürekli değişik konumlar alıyor ve ona göre aydınlanıyordu. Bu yüzden kutuplarda gündüzler altı ay, geceler altı ay sürüyordu. Ekvator bölgesindeyse, geceyle gündüz hep eşit uzunluktaydı. Ekvatorda geceler uzayıp kısalmıyordu.Öğretmen, bunu salt anlatmakla kalmamış, karatahtaya tebeşirle dünya ile güneşi çizip geceyle gündüzün nasıl olduğunu resimle göstermişti.

Murat, öğretmenini şaşkınlık içinde dinledi. Öğretmeninin anlattığı gündüzle gece, dedesininden dinlediği geceyle gündüz masalına hiç benzemiyordu. Murat düşkırıklığına uğramıştı. Çünkü dedesinin anlattığı geceyle gündüz masalı, öğretmeninin anlattığı gündüzle gecenin oluşundan çok daha güzeldi.Öğretmeni, çalışkan öğrencisi Murat'ın bakışlarındaki şaşkınlığı ayrımsamıştı.Öğrencilere,— Anladınız mı? diye sordu. Arkadaşları,— Anladık efendim... diye yanıtladılar. Murat sesini çıkarmadı. Öğretmeni,— Sen anlamadın mı Murat? diye sordu. Murat biraz sıkılarak,— Anladım ama, dedi, dedem bana geceyle gündüzü başka türlü anlatmıştı.Öğretmeni,— Nasıl anlatmıştı deden? Gel buraya da, dedenin anlattığı gibi anlat bize... dedi.Murat karatahtanın önüne geldi. Yıllardan beri dedesinden dinlediği, kendisinin de sıksık anlattığı geceyle gündüz masalını arkadaşlarına anlattı. Öyle güzel anlatmıştı ki, arkadaşları çıt çıkarmadan O'nu ilgiyle dinlemişlerdi.Öğretmeni Murat'a sordu:— Sen bunlardan hangisine inanıyorsun? Murat yanıtı zor bir soru karşısında kalmıştı.Öğretmeni onlara her zaman "Doğru olana, size doğru gelene inanın!" derdi. Bu yüzden Murat,

— Doğru olanına, dedi.— Sence hangisi doğru? diye yine sordu öğretmeni.Bisüre düşündükten sonra Murat,— Sizin anlattığınız bana daha doğru geliyor ama... deyip durdu.Öğretmen,— Evet? diye sorunca Murat,— Dedemin anlattığı daha güzel. Keski dedemin geceyle gündüz masalı doğru olsaydı... dedi.O zaman öğretmeni, dedesinin anlattığı geceyle gündüz masalıyla kendi anlattığı gündüzle gecenin oluşması arasında öyle bir ayrım olmadığını söyledi. İkisi arasındaki ayrım, anlatış biçiminden ileri geliyordu. Murat'ın dedesi bu olayı süsleyip, masallaştırıp, güzelleştirip benzetmelerle anlatmıştı. Geceyi, kara giysili yakışıklı bir delikanlıya, gündüzü de aklar giyinmiş dünya güzeli bir kıza benzetmişti.Öğretmen ise, doğada olanları olduğu gibi doğruca anlatmıştı.

Okuldan evine dönünce Murat, hemen dedesinin odasına girdi. Öğretmeninin o günkü derste gündüzle gecenin oluşmasını nasıl açıkladığını anlattı.Yine öğretmeninin, dedesinin anlattığı geceyle gündüz masalıyla kendi anlattığı arasında özde bir ayrım yok, dediğini söyledi.Dedesi,— Evet, dedi, öğretmenin başka biçimde anlatmış, ben başka biçimde anlatmışım, ama ikimiz de aynı olayı anlattık.Biraz durduktan sonra, dedesi şöyle dedi:— Ansıyor musun, bana bigün "Şiir nedir?" diye sormuştun. O zaman daha küçüktün. Ben de sana "Şiir, doğru olan bişeyi güzel duygular biçiminde anlatmaktır," demiştim.Evet, aradan üç yıl geçmişti ama, Murat dedesinin o sözünü

eskikitaplarim.com

ansıyordu. O zaman anlayamadığı o sözü, işte şimdi anlıyordu. Şiir, doğru olan bişeyi, güzel duygular biçiminde söylemekti. Dedesi, öğretmeninin anlattığı bir doğruyu güzel duygularla masal biçiminde anlatmıştı. Dedesi şairdi.O günden sonra Murat da şiir yazmaya çalıştı.

YAĞMUR DUASI

Yetmiş-seksen yıl öncesi yaşanmış bir olayı anlatıyorum. O zamanlar, Ayvalık'la Burhaniye arasında Türk ve Rum köyleri vardı. Bunlar, komşu köylerdi. Kimi köylerde de Türkler ve Rumlar karışık, içice yaşarlardı.Bu köylerden bir Türk köyünün imamının adı Veysel Hoca'ydı. Bu köye komşu olan Rum köyünün papasının adı da Vasil'di. O Türk köyünde bikaç Rum evi vardı. Rum köyünde de bikaç Türk evi vardı.Bu iki köyün insanları birbirlerini severlerdi. Ama Türk köyünün imamı Veysel Hoca'yla Rum köyünün papası Vasilin arası pek de iyi değildi. Çünkü, imamlık ve papaslık işlerinden başka, ikisi de köylülerin hastalıklarını sağaltma işiyle de uğraşırlardı. Bu işten para da kazanırlardı. İmamla papasın dualar okuyup hastaları iyileştirdiğine köylüler inanırlardı. İşte bu yüzden imamla papas birbirlerini çekemezlerdi.Ama yine de selamlaşır,konuşur, görüşürlerdi.Yağmurun yağmadığı kurak geçen yaz ve güz aylarında ekin ve ürünler verimsiz olurdu. Buyüzden köylüler sıkıntıya düşerdi. Bu kurak zamanlarda hem Türk, hem Rum köyünün insanları yağmur duasına çıkarlardı. Rumlar, Papas Vasil'in arkasına takılır, yakındaki bir dağa çıkar, o dağda yağmur yağsın diye dua ederek gecelerlerdi. Türk köyündekiler de, imam Veysel Hoca'nın ardına düşer, yağmur duasına çıkarlardı. İmamın mı, papasın mı duasının daha etkili olduğu, hangisinin duasının yağmur yağdırdığı anlaşılsın diye, imam Veysel Hoca ile Papas Vasil ayrı zamanlarda yağmur duasına çıkmaktaydılar. İmamın mı, yoksa papasın mı duasının yağmur yağdıracağını, hem Türk, hem Rum köylüleri merak ederlerdi. İmamla papas arasındaki asıl rekabet işte bu yağmur duası yüzündendi. Kimileyin Papas Vasil,imam Veysel Hoca'dan önce davranıp yağmur duasına çıkıyordu. Kimileyin de Veysel Hoca, Papas Vasil'den önce davranıyordu. İster önce davransın, ister sonraya kalsın Papas Vasil'in duası çok kez kabul olunmazdı. Onun duasından sonra, yağmur yağmazdı. Buna karşılık Türk köyünün imamı Veysel Hoca ne zaman yağmur duasına çıksa, duanın arkasından şakır şakır yağmur yağardı. Papas Vasil'in duaları boşa gidiyor, Veysel Hoca'nın duaları kabul olunuyordu. Buyüzden de Veysel Hoca'yla Papas Vasil'in arası gittikçe açılıyordu.Veysel Hoca'nın her yağmur duasından sonra yağmur yağdığını gören Rumlar da Veysel Hoca'nın arkasına takılıp Türklerle birlikte yağmur duasına çıkmaya başlamışlardı. Üstelik Rum hastalar da, iyileştirmesi için Veysel Hoca'ya gidiyorlardı. Papas Vasil buna çok kızıyordu. Ama elinden bişey gelmiyordu.Papas Vasil, Veysel Hoca'nın nasıl yağmur yağdırdığını düşünüp duruyordu. Veysel Hoca'ya giden hastalar günden güne artarken, duası tutmayan Papas Vasü'e giden hastalar azalıyordu.Günlerden bigün hiç umulmadık bir olay oldu. Gecenin bir zamanı, Papas Vasü'in evinin kapısı çalındı. Papas Vasil yatağından kalkıp kapıyı açınca şaşırıp kaldı. Gelen, komşu Türk köyünün imamı Veysel Hoca'ydı. Veysel Hoca, iki kişinin koluna tutunarak zor yürüyordu. Türk köyünden at arabasıyla gelmişlerdi.Araba az ötedeydi.Papas Vasil,- Hoşgeldiniz, buyrun hemşeriler... diyerek Türk konuklarını içeri aldı.Zor yürüyen imam Veysel içeri girdi. Üç Türk ocağın karşısındaki sedire oturdular. Papas Vasil,- Geçmiş olsun Veysel Hoca, neyin var? diye sordu.Veysel Hoca da derdini anlatmaya başladı:- Vasil Efendi kardeşim, bu benim ağrılarım, sızılarım... Yıllardanberi çekerim ben bu ağrıları,sızıları..Bütün kemiklerim sızılar,ille de bacaklarım... Bikaç gün sürer sızılar, sonra geçer. Kimileyin daha kısa sürer. Gene tuttu işte bacaklarımın sızıları... Zor yürüyorum. Oysa yarın sabah bizim köylülerle yağmur duasına çıkacaktık.Yürüyemiyorum ki yağmur duasına çıkayım. Bildiğim, öğrendiğim nice ilaç, nice deva varsa hepsini denedim şimdiyedek. Hiçbiri işe yaramadı. Sızılarım bitürlü dinmiyor. Gittikçe de artıyor. Eskiden bu kerte çok değildi sızılarım. Şimdilerde hiç aman vermez oldu. İşte sana geldim Vasil Efendi kardeşim; ağrılarımı, sızılarımı dindirecek bir ilacın varsa, kurtar beni bu dertten...Bu sırada Papas'ın eşi odaya girdi. Konuklara hoşgeldiniz dedikten sonra, tepsi içinde getirdiği kahveleri onlara verdi.Veysel Hoca'yi dinleyen Papas Vasü'in, kara sakalıyla bıyıkları arasında bir

eskikitaplarim.com

çizgi gibi görünen dudakları yeğnice kıvrıldı. Papas Vasil, belli etmemeye çalışarak gülümsüyordu. Keyiflenmişti. Çün-kü, Veysel Hoca'nın ne zamanlar yağmur duasına çıktığını ve her yağmur duasından sonra nasıl olup da yağmur yağdığını anlamıştı. Veysel Hoca'nın çok ağır romatizması vardı. Romatizmalılar, rutubete, neme, elektrik yüklü yağmur bulutlarına karşı çok duyarlı olurlardı. Yağmur bulutları daha toplanmaya başlayınca, onların da kemikleri sızlamaya başlardı. Papas Vasil bunu biliyordu. Demek, Veysel Hoca kemiklerinde yeğni yeğni sızılar başlayınca hemen köylüleri toplayıp yağmur duasına çıkıyordu. Nasıl olsa yağmur yağacaktı. Ama yağmur duasından sonra yağınca, herkes dua yüzünden yağmur yağdığını sanıyordu.

Papas Vasil, Veysel Hoca'ya şöyle dedi:- Veysel Hoca kardeşim, elimden geleni yaparım Bu senin sızılarını dindirecek ilacı biliyorum. Bu gece hazırlarım, yarından tezi yok, evine kendim getiririm. Sana bir şurup vereceğim, günde beş kez, her namazdan önce içeceksin. Ayrıca lapa vereceğim. Lapayı sıcak sıcak ağrıyan yerlerine koyup, sonra saracaksın. Allah'ın izniyle, dilerim ki ağrıların, sızıların diner. Evime geldiğinize çok sevindim ama, hasta hasta buraya dek zahmet etmiyeydiniz. Bana bir haber salsaydın, ben gelirdim.Veysel Hoca'yla onu getiren iki Türk, teşekkür edip Papas Vasil'in evinden ayrıldılar. Papas Vasil'le eşi, konuklarını arabaya binene dek götürdüler, yolcu edip uğurladılar.Konukları gittikten sonra Papas Vasil keyifli keyifli güldü. Eşi, niçin güldüğünü sorunca da şöyle dedi:- Bunca yıldanberi Veysel Hoca'mn yağmur duasının nasıl kabul edildiğini merak edip duruyordum. Bu gece bunun gizini öğrendim, buyüzden keyifliyim.Papas Vasil, uyumakta olan iki oğlunu uyandırdı. Onlara şöyle dedi:- Çabuk giyinin. Köyün bütün evlerine bir bir gideceksiniz. Her evin kapısını çalın, uyuyanları uyandırın. Onlara şu haberimi ulaştırın : "Yarın sabah çok erkenden, daha gün doğumunda herkes kilisede toplanacak. Hep birlikte yağmur duasına çıkacağız."Papas Vasil o gece uyumadı. Veysel Hoca'ya söz-verdiği ilaçları sabaha dek yapıp yetiştirdi. İlaçları da yanına alıp, güneş doğarken kiliseye vardı. Köylüler kilisede toplanmışlardı. Hep birlikte, her zaman yağmur duasına çıktıkları dağa doğru yürümeye başladılar. Ancak yarım saatlik yol almışlardı ki, kapkara bulutlar üstlerine çöktü. Sanki kara bulutlar başlarına değecekmiş gibiydi. Yağmur damlaları tektük düşmeye başladı. Papas Vasil, az daha gitseler, yağmurdan sırılsıklam olacaklarını anladı. Köylülerine şöyle dedi:- Allah duamızı kabul etti. İşte yağmur yağmaya başlıyor. İyice ıslanmadan hadi geri dönelim.Köylerine dönerlerken de,- Siz gidedurun, ben şu bizim Veysel Hoca'ya bir uğrayayım... diyerek komşu Türk köyüne geldi.Veysel Hoca'yı yatakta inlerken buldu. Yağmur da bütün hızıyla yağmaya başlamıştı. Veysel Hoca, Papas Vasil'in yağmur duasından döndüğünü işitince, gizini öğrenmiş olduğunu anladı. Çok canı sıkıldı.Papas Vasil, hazırladığı lapayı, kendi eliyle Veysel Hoca'mn sızlayan yerlerine koyup, oralarını iyice sarıp sarmaladı. Şuruptan da içirdi.- Bu ilaçları kullanmayı sürdürürsen, kısa zamanda ağrın sızın diner... dedi.Veysel Hoca, sızılarının büsbütün kesilip kesilmeyeceğini sordu. Papas Vasil şöyle dedi:- Bu dert büsbütün sağalmaz. Her yağmurdan önce sızıların başlar. Sızıların başlar başlamaz, bana bir haber ilet, hemen ilaçlarını yapar getiririm. İlaçları kullanınca, sızıların azalır.Veysel Hoca, sızılarının başladığını söylerse, yağmurun yağacağını da söylemiş olacaktı. O zaman da Papas Vasil, bu kez olduğu gibi, kendisinden önce yağmur duasına çıkacak, yağmuru yağdırmış sayılacaktı. Bunu önlemek için Veysel Hoca bir kurnazlık düşünüp Papas Vasil'e şöyle dedi:- Vasil Efendi kardeşim, sızılarımın her başladığında sen zahmet edip ilaç yapacağına, bu ilaçların nasıl yapıldığını bana öğretsen de, ben kendim yapsam daha iyi olmaz mı? Papas Vasil de kurnaz kurnaz gülümseyerek şöyle dedi:- Veysel Hoca kardeşim, o zaman yağmurun yağacağını önceden anlayıp yağmur duasına çıkamam ki... Eskiden olduğu gibi, gene yağmuru hep sen yağdırıyor olursun.İkisi de güldü. Veysel Hoca,- Öyleyse, dedi, Vasil Efendi kardeşim, seninle bir anlaşma yapalım. Dinlerimiz ayrı ama, bir Allahm kullarıyız. Kurak zamanlarda, ne zaman benim sızılarım başlarsa, hemen sana haber iletirim. Sen ilaçları yapar, bana gönderirsin. Sen, senin köyün Rumlarını toplarsın. Ben, bizim köyün Türklerini toplarım. İkimiz yan yana, Türklerle Rumlar birlikte yağmur duasına çıkarız. İkimizin duası birden kabul edilmiş olsun. Ne dersin?Papas Vasil bu öneriyi benimsedi.Bu anlaşmadan sonra, Veysel Hoca romatizma sızıları daha başlar başlamaz Papas Vasil'e haber iletiyor,Papas Vasil de hazırladığı ilaçları Veysel Hoca'nın evine gönderiyordu.

eskikitaplarim.com

Daha sonra Veysel Hoca'yla Papas Vasil yan yana, Türk ve Rum köylüleri birlikte yağmur duasına çıkıyorlardı. Veysel Hoca'nın sızılarının şiddetine göre, az yada çok yağmur yağıyordu. Kimileyin de biraz çiseleyep diniyordu.Bu böyle yıllarca sürdü; taa Kurtuluş Savaşı'nm sonuna dek... Türkler bu savaşı kazanıp da, Türkiye Cumhuriyeti kurulduktan sonra, Türkiye'deki Rumlar Yunanistan'a Yunanistan'daki Türkler de Türkiye'ye gönderildi. Papas Vasil'in köyündeki Rumlar da Yunanistan'a gönderilmişti.Aradan yıllar geçti. Günün birinde Veysel Hoca'ya Yunanistan'dan bir mektup geldi. Mektubu gönderen Papas Vasil'di. Mektubunda özetleyin şöyle diyordu : "Veysel Hoca kardeşim,Yazgı bizi ayırdı. Artık birlikte yağmur duasına çıkamıyoruz. Köyümüzden ayrılırken, romatizma ilaçlarını nasıl yapacağını sana anlatmaya zaman bulamamıştım... Bu ilaçların nasıl yapılacağını aşağıda anlatıyorum. Bundan sonra ilaçlarını kendin yaparsın. Hem kendin kullanırsın,hem başka romatizmalılara verirsin.Artık bana gereksinmen kalmadı. Her yağmur duasına çıkışında beni de anarsın. Ben de burda senin gibi ağır romatizmalı birini arıyorum ki, yağmurun yağacağını ondan haber alıp da yağmur duasına çıkayım. Hoşça kal Veysel Hoca kardeşim."Veysel Hoca ilaçlarını kendisi yapmaya başladı. Her yağmur duasına çıkışında da "Ah Vasil Efendi kardeşim..." diyerek, eski komşu Rum köyünün papası Vasil'i anardı.Veysel Hoca'yla Papas Vasil bir zaman mektuplaştılar. İkisi de yaşlı olduğundan birbirlerini bir daha göremeden öldüler.Samsun (Turban Oteli-205) 29 Aralık 1990
Bu öykü, Anıtı Dikilen Sinek'in 6. basımına eklenmiştir.

enginel